

ΨΩΝΙΚΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

12.13

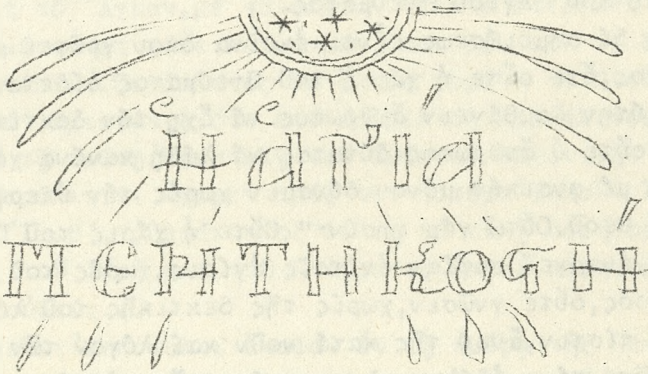

ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΕΤΕΡΟΣΕΛΕΣΤΗΣ

ἈΘΩΙΚΟΙ ΛΙΑΠΟΓΟΙ

Ὁρθόδ. περιοδ. ἐκδιδ. ἐν Ἀγίῳ Ὄρει
1973: Μαΐος - Ἰούνιος - Τεύχος 12-13

Ἀνθολόγιον ἐκ τοῦ Ἁγίου Νικοδήμου
τοῦ Ἀγιολοεῖτου.

... Οἱ μὲν ἄλλοι ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ὑπόσχονται, δὲν τελειώνουν βεβαίως τὰς ὑποσχέσεις των, διότι ἢ μετανοοῦν ἢ δύνανται δὲν ἔχουν εἰς τὸ νὰ ἐκπληρώσουν τὴν ὑπόσχεσίν των. Σὺ δέ, Θεάνθρωπε Ἰησοῦ Χριστέ, ἡ ἀληθινὴ τῶν ἐπαγγελιῶν ἐπαγγελία καὶ ἡ ὑπόσχεσις τῶν ὑποσχέσεων, ὑπεσχέθης εἰς τοὺς ἁγίους Σου Μαθητὰς πρὸ τῆς Ἀναστάσεώς Σου νὰ στείλῃς εἰς τοὺς τὸ Παράκλητον Πνεῦμα. Εἰς αὐτοὺς ἔλεγες, "Συμφέρει ὑμῶν ἵνα ἐγὼ ἀπέλθω· ἐὰν γὰρ μὴ ἀπέλθω, ὁ Παράκλητος οὐκ ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς". (Ἰω. ις', 7) Καὶ πάλιν· "Καὶ ἐγὼ ἐρωτήσω τὸν Πατέρα καὶ ἄλλον Παράκλητον δώσει ὑμῶν, ἵνα μένη μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα". (Ἰω. ιδ', 16) Καὶ πάλιν· "Ὅταν δέ ἔλθῃ ὁ Παράκλητος, ὃν ἐγὼ πέμψω ὑμῶν παρὰ τοῦ Πατρὸς". (Ἰω. ιε', 26) Καὶ πάλιν· "Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πατρὸς μου ἐφ' ὑμᾶς", (Δουκ. κδ', 49) ἤτοι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον.

Καθὼς λοιπὸν μετὰ τὸν λόγον ὑπεσχέθης, Κύριε, νὰ στείλῃς τὸ Πνεῦμα Σου τὸ Ἅγιον, οὕτω σήμερον μετὰ τὸ ἔργον ἐτελείωσας τὴν ὑπόσχεσίν σου. Καὶ πέμψας τὸ Παράκλητον Πνεῦμα, δι'

αὐτοῦ ἔλαμφας εἰς τὸν Κόσμον τὸ φῶς τῆς θεογνωσίας καὶ τῆς πίστεως τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ὡστε οἱ τὸ φῶς τοῦτο δεξάμενοι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, φάλλουσι μὲ χαρὰν καὶ ἠδονὴν τῆς καρδίας ἐκεῖνο τὸ χαρμόσυνον Τροπᾶριον: "Ἐἶδομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν· ἔλαβομεν Πνεῦμα ἐπουράνιον· εὐρομεν πίστιν ἀληθῆ, ἀδιείρετον Τριάδα προσκυνοῦντες· αὕτη γὰρ ἡμᾶς ἔσωσεν"...

Σήμερον ἐτελειώθη διὰ τῆς ἐκβάσεως καὶ τῶν ἔργων ἐκεῖνο πού ἐκηρύχθη ἀπὸ τὸν Νόμον τοῦ Μωϋσέως καὶ ἀπὸ τοὺς Προφήτας, δηλαδὴ τὸ περὶ τῆς ἐκχύσεως καὶ μεταδόσεως τῆς χάριτος καὶ δωρεᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

"Ἀξία δὲ σημειώσεως εἶναι ἐκεῖνα ὅπου γράφει ὁ Θεοφύροσ Μάξιμος, ὅτι οὔτε ἡ χάρις τοῦ Πνεύματος δίδεται χωρὶς ὁ μέλλων ταύτην λαμβάνειν ἄνθρωπος νὰ ἔχη τὴν δεκτικὴν ἐπιτηδειότητα, οὔτε ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ λάβῃ κανένα χάρισμα τοῦ Πνεύματος μὲ φυσικὴν μόνον δύναμιν χωρὶς τὴν ὑπερφυσικὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ. Οὕτω γὰρ φησὶν·" Οὔτε ἡ χάρις τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἐνεργεῖ σοφίαν ἐν τοῖς ἀγίοις, χωρὶς τοῦ ταύτην δεχομένου νοός, οὔτε γνῶσιν, χωρὶς τῆς δεκτικῆς τοῦ λόγου δυνάμεως, οὔτε πίστιν, ἄνευ τῆς κατὰ νοῦν καὶ λόγον τῶν μελλόντων καὶ πᾶσι τέως ἀδήλων πληροφορίας, οὔτε ἰαμάτων χαρίσματα, δίχα τῆς κατὰ φύσιν φιλανθρωπίας, οὔτε τι ἕτερον τῶν λοιπῶν χαρισμάτων, χωρὶς τῆς ἐκάστου δεκτικῆς ἕξεως τε καὶ δυνάμεως, οὔτε μὴν πάλιν ἐν τῶν ἀπρηριθμημένων ἄνθρωπος κτήσεται κατὰ δύναμιν φυσικὴν, δίχα τῆς χορηγούσης ταῦτα θείας δυνάμεως· καὶ δηλοῦσι τοῦτο πάντες οἱ ἅγιοι, μετὰ τὰς ἀποκαλύψεις τῶν θείων ζητοῦντες τῶν ἀποκαλυφθέντων τοὺς λόγους".
(Κεφ. ιγ' τῆς ς' ἐκατοντ. τῶν Θεολογικῶν)

Ὡστε, ὅποιος θέλει νὰ λάβῃ πλουσιωτέραν τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, πρέπει νὰ κάμνῃ τὸν ἑαυτὸν του δεκτικώτερον διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἐντολῶν καὶ τῆς καθάρσεως τῶν παθῶν· ἡ γὰρ χάρις τοῦ Πνεύματος, εἰ καὶ χάρις, ὅμως χύνεται εἰς τοὺς πιστοὺς κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς αὐτῶν καθαρότητος καὶ πίστεως. Ὅθεν λέγει πάλιν ὁ αὐτὸς θεῖος Μάξιμος: "Ὁ θεῖος Ἀπόστολος τὰς διαφορὰς ἐνεργείας τοῦ ἑνός Ἁγίου Πνεύματος χαρίσματα λέγει διαφορά, ὕφ' ἑνός δηλονότι καὶ τοῦ αὐτοῦ ἐνεργούμενα Πνεύματος· καὶ τοίνυν κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἐν ἑκάστω πίστεως δίδεται ἡ φανέρωσις τοῦ Πνεύματος ἐν τῇ μετοχῇ τοῦ τοιοῦδε χαρίσματος, ἕκαστος τῶν πιστῶν δηλονότι κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως καὶ τῆς ὑποκειμένης αὐτῷ κατὰ ψυχὴν

διαθέσεως, συμμαετρομημένην δέχεται τοῦ Πνεύματος τὴν ἐνέργειαν". (Κεφ. 96 τῆς Γ' ἑκατοντ. τῶν Θεολογικῶν)

... Ὁ Θεάνθρωπε Ἰησοῦ Χριστέ, Σὺ προεἶπας εἰς τοὺς Μαθητάς σου ταῦτα. Σεῖς, ὦ Μαθηταί μου, καθίσατε εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ ἕως ὅπου νὰ ἐνδυσθῆτε δύναμιν ἐξ ὕψους. Δέν εἶπεν ἕως οὗ νὰ δεχθῆτε ἢ νὰ λάβετε, ἀλλὰ νὰ ἐνδυσθῆτε, φανερώων μετὰ τὴν λέξιν ταύτην, τὸ ἀπὸ κάθε μέρος τοῦ σώματος φυλακτικὸν τῆς τοῦ ἀγίου Πνεύματος πανοπλίας καὶ δυνάμεως...

... Ἐγὼ δὲ θέλω ἀποστείλει εἰς ἐσᾶς ἄλλον Παράκλητον, Πνεῦμα δηλαδὴ τὸ Ἅγιον, μετὰ τὸ ὅποῖον θέλετε στερεωθῆ εἰς τὴν πίστιν, ὑπομένοντες κάθε πειρασμὸν, ὅπου μέλλετε νὰ δοκιμάσετε διὰ τὴν πίστιν. Παράκλητος δὲ ἄλλος ἐρρέθη τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἀπὸ τὸν Χριστόν, διότι καὶ ὁ Χριστὸς Παράκλητος ὀνομάζεται παρὰ τῆς πρώτης Ἐπιστολῆς τοῦ Ἰωάννου λέγοντος: "Ἐάν τις ἀμάρτη, Παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν Πατέρα Ἰησοῦν Χριστόν δι' αἰὼν". (Ἰω. β', 1) Παράκλητος θέλει νὰ εἴπῃ παρηγορητῆς. Τίς δὲ ἄλλος τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Πνεύματος ἔσται παρηγορητικώτερος; Βέβαια οὐδεὶς...

... Οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι ἄναψαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς, ὡς τόσαι λαμπάδες ἀπὸ τὰς πυρίνας γλῶσσας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Καθὼς δὲ ἀπὸ μίαν λαμπάδα ἠμπορεῖ νὰ ἀνάψῃ ἄλλη καὶ ἀπὸ ἐκείνην ἄλλη κατὰ μετὰδοσιν καὶ καθ' ἑξῆς νὰ φθάσουν αἶλαμπάδες ἕως εἰς ἓνα πολυάριθμον καὶ σχεδὸν ἄπειρον ἀριθμὸν, τοιουτοτρόπως καὶ ὅλοι οἱ πιστοὶ χριστιανοὶ καὶ μάλιστα οἱ Ἀρχιερεῖς ἄναψαν ὡς ἄλλαι λαμπάδες ἀπὸ τὰς πρώτας λαμπάδας τῶν Ἀποστόλων καὶ ἐπληρώθησαν ἀπὸ τὰ φωτιστικὰ χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος...

... Ἄμποτε καὶ ἡμεῖς νὰ ἀξιωθῶμεν τῆς χάριτος καὶ ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καθὼς καὶ οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι. Μετὰ τίνα τρόπον; Ἐάν καταφρονήσωμεν ὅλα τοῦ Κόσμου τὰ πράγματα & πιστρέψαντες τὸν νοῦν μας μέσα εἰς τὴν καρδίαν μας, ἐκεῖ μεσάζοντες ὡς εἰς ἱερόν καὶ εὐκτῆριον οἶκον προσευχόμεθα νοερώς τῷ Θεῷ πάντοτε, κατὰ τὸ "Ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε", οὕτω γὰρ & οἱ θεῖοι Ἀπόστολοι μετὰ τὴν Ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου, εἰς τὸ ἱερόν εὐρισκόμενοι, ἐδοξολογοῦν τὸν Θεὸν διὰ τοῦτο καὶ αἰσθητῶς καὶ νοερώς ἔλαβον τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Ἦσαν, φησὶν, ὁ ἱερός Λουκάς, διαπαντός ἐν τῷ ἱερῷ αἰνοῦντες & εὐλογοῦντες τὸν Θεόν". (Λουκ. κδ', 53)

Ἐάν ἔχωμεν καθαρὰν τὴν καρδίαν ἀπὸ τὰ πάθη καὶ ψυχῆν

εἰρηνικὴν ἀπὸ τοῦς βλασφημοῦς καὶ πονηροῦς καὶ αἰσχροῦς λογι-
σμοῦς· ἡ γὰρ καθαρὰ καρδία, ὡς καθαρὸς καθρέπτης τραβίζει &
ἐλκύει τὰς ἀκτίνας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, καὶ προξενεῖ εἰς τὸν
ἄνθρωπον τὴν χάριν τοῦ Ἐυθέως Πνεύματος, καθὼς λέγει ὁ Δαβὶδ
"Καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοί ὁ Θεὸς καὶ πνεῦμα εὐθέως ἐγ-
καίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου".

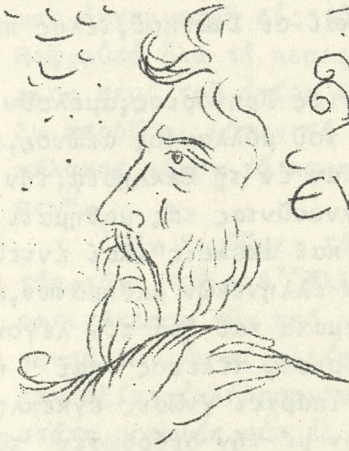
Λέγει δὲ καὶ ὁ Μ. Βασίλειος: " Ἀμῆχανὸν ἐστὶ χωρητικὸς
ἡμᾶς γενέσθαι τῆς θείας χάριτος, μὴ τὰ ἀπὸ κακίας πάθη προκα-
τασχόντα τὰς ψυχὰς ἡμῶν ἐξελάσαντας· εἶδον ἰατροὺς ἐγὼ μὴ πρό-
τερον διδόντας τὰ σωτήρια φάρμακα πρὶν ἐμετοῖς τοῖς ἀποκενώ-
σαι τὴν νοσοποιοὺν ὕλην, ἣν ἐκ πονηρᾶς διαίτης ἑαυτοῖς οἱ ἀκό-
λαστοὶ ἐναπέθεντο· ἀλλὰ καὶ ἀγγεῖτον προκατειλημμένον ὑπὸ τι-
νος δυσώδους ὑγροῦ μὴ ἐκπλυθέν, οὐ μὴ δεξεται τοῦ μύρου τὴν
ἐπιρροήν. Δεῖ τοίνυν ἐκχυθῆναι τὰ προϋπάρχοντα, ἵνα δυναθῇ χω-
ρηθῆναι τὰ ἐπαγόμενα".

... Ἐγὼ δὲ καὶ τοῦτο προσθέτω, ὅτι ἂν σύ, ἀδελφε, ἐμελλες νὰ ἀ-
ξιωθῆς μόνης τῆς θεωρίας τοῦ χαροπαρδοῦ, τοῦ γλυκυτάτου & ἡ-
λιοσταλάκτου προσώπου τοῦ Κυρίου, ἤξευρε ὅτι διὰ τὴν τοιαύτη
μόνην θεωρίαν ἔπρεπε νὰ ἐργάζεσαι ὅλας τὰς ἐντολάς τοῦ Κυρί-
ου· ἔπρεπε νὰ ἀγωνίζεσαι εἰς τὸ πᾶν ἀποκτήσης ὅλας τὰς θεοει-
δεῖς ἀρετάς· καὶ τέλος πάντων ἔπρεπε νὰ θυσιάζης & αὐτὴν τὴν
ἰδίαν ζωὴν σου· διότι μόνη αὕτη ἡ θεωρία τοῦ περικαλλεστάτου
προσώπου τοῦ Δεσπότου σου εἶναι μία πληρεστάτη μακαριότης &
τὸ νὰ ἀξιωθῆς νὰ σὲ ἰδῇ μὲ ἓνα γλυκὺ βλέμμα, ὁ ὑπερένδο-
ξος βασιλεὺς Ἰησοῦς ἐν τῇ Βασιλείᾳ Του, αὐτὸ μόνον ὑπερβαλ-
ὄλα τὰ βασανιστήρια καὶ μαρτύρια, ὅπου ἤθελες ὑπομεῖναι διὰ
τὴν ἀγάπην Του...

Αὐτὸ εἶναι ὑπερικανώτατον νὰ σὲ εὐχαριστήσῃ κατὰ πάντα
καὶ αὐτὸ (τὸ βλέμμα τοῦ Ἰησοῦ) ἔχει ὄχι μόνον νὰ πληρώσῃ, ἀλ-
λά καὶ νὰ χορτάσῃ ὑπερεκπερισσοῦ ὅλας σου τὰς ἐπιθυμίας καὶ
νὰ σὲ κάμῃ ἐν οὐρανοῖς μακάριον. Διότι ἂν τὸ νὰ βλέπῃ τινὰς
μόνον τὴν λαμπρότητα τῶν ἁγίων Μαρτύρων δὲν εἶναι ὀλίγη μα-
καριότης, πῶσω μᾶλλον τὸ νὰ ἀξιωθῇ τινὰς νὰ βλέπῃ τὸ πρόσω-
πον καὶ τὴν δόξαν τοῦ πρό ἡλίου ὁ ὑπερηλίου Ἰησοῦ Χριστοῦ,
εἶναι μία ὑπερτελεῖα ἀπόλαυσις;..

" Τὸ Πανάγιον Πνεῦμα, τὸ προῖόν ἐκ τοῦ Πατρὸς, καὶ δι' Υἱοῦ
ἐνδημήσαν, τοῖς ἀγραμμάτοις Μαθηταῖς, τοὺς σὲ Θεὸν ἐπιγνόντας
σῶσον, ἁγίασον πάντας".

Γράμματα ένός Ερημίτη

Πώς εἶναι δυνατόν νά ἀποκτήσῃ κανείς τό "κατ'εἰκόνα" διὰ τῆς σαρκί-
κῆς σοφίας; Ὁ αὐτός Ἀπόστολος λέγει
:"Βλέπετε τήν κλήσιν ἡμῶν, ἀδελφοί,
οὐ πολλοί σοφοί κατὰ σάρκα, οὐ πολ-
λοί εὐγενεῖς, οὐ πολλοί δυνατοί". Κα

θίσταται, λοιπόν, φανερόν, ὅτι ἂν ἡ κατὰ κόσμον εὐγένεια & δύ-
ναμεις, δέν ἰσχύουν εἰς τήν ἐξευγένισιν καί ἐνδυναμώσιν τῆς
ψυχῆς, οὕτως οὔτε καί ἡ σαρκική σοφία κάμνει σοφήν τήν δια-
νοίαν. Ἡ ἀρχή τῆς σοφίας συνίσταται εἰς τήν ἐπιθυμίαν τῆς ἀ-
ληθοῦς σοφίας καί εἰς τόν διαχωρισμόν τῆς γηϊνῆς & ἀνωφελοῦς
, ἀπό τήν μεγαλωφελῆ καί οὐρανίαν σοφίαν καί "παρά Θεοῦ καί
πρός Θεόν ἐρχομένην καί Θεῷ τοῦς κτησαμένους συμμόρφους ἀπο-
δεικνύσαν".

Ὁ Βαρλαάμ ἐπέμενε, ὅτι αἱ εἰκόνας τῶν λόγων τῆς δημι-
ουργίας—αἱ ὁποῖαι, κατ'αὐτόν, ἦσαν ἐν τῷ δημιουργικῷ νῷ, τῷ Θε-
ῷ—εὐρίσκονται ἐν ἡμῖν καί διὰ τῆς γνώσεως τῶν ὄντων ἐπανερ-
χόμεθα εἰς τό "κατ'εἰκόνα". Ἄλλ' ὁ θεῖος Παλαμᾶς ἐρωτᾷ: Τί εἶ-
ναι ἐκεῖνο, τό ὁποῖον ἠχρείωσε τήν ἐν ἡμῖν εἰκόνα; Δέν εἶνε ἡ
ἀμαρτία "καί ἡ τοῦ πρακτεῦς ἄγνοια καί περιφρόνησις;" Διατί
δέν τήν ἐνορῶμεν ἀδιδακτως ἐντός ἡμῶν ὑπάρχουσαν ἐντετυπωμέ-
νην; Οὐχί διότι τό παθητικόν τῆς ψυχῆς τήν διεστρεψε, τό διο-
ρατικόν ἔχασε τήν λάμπιν του καί μάς ἀπεμάκρυνε τῆς ἀρχετύ-
που καλλονῆς;

Τό μόνον, λοιπόν, μέσον διὰ τοῦ ὁποῖου ἐπανερχόμεθα εἰς
τόν Θεόν, φθάνομεν εἰς ἀληθογνωσίαν καί ἀποκτῶμεν τό "κατ'εἰ-
κόνα", εἶναι ἡ φυγή τῆς ἀμαρτίας, ἡ ἐργασία τῶν ἐντολῶν, ἡ ἀ-
διάλειπτος προσευχή καί ἡ ἀληθῆς τοῦ νοῦ θεωρία. Διότι χωρίς
καθαρότητα τῆς ψυχῆς, πᾶσα φυσική φιλοσοφία εἶναι ἀδύνατον ὁ
ἀπαλλάξῃ τόν ἄνθρωπον τῆς μωρίας. Ἐνῷ ἀντιθέτως, ἡ καθαιρομέ-
νη ψυχή ἀπό τῶν πονηρῶν ἡθῶν, ἀποκτᾷ τήν νικῶσαν τόν κόσμον
σοφίαν καί "συνδαιωνίζει ἀγαλλομένη τῷ μόνῳ σοφῷ Θεῷ". Ἄλ-

λά τὸ νά ἐπιδίδεται κανεῖς διὰ βίου εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας, "αἵρεσίς ἐστὶν ἑλληνική". Διότι καὶ οἱ Στωϊκοί, τέλος πάσης σπουδῆς ἐθεώρουν τὴν ἐπιστήμην.

Τινές τῶν χριστιανῶν, λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος, ἀμελοῦν — τες τῶν ἐπηγγελμένων ἀρρητῶν ἀγαθῶν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, εἰ σάγουν εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν φιλοσοφίαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν γνῶσιν. Καὶ "τοὺς ἀγνοοῦντας τὰς μαθηματικὰς ἐπιστήμας ἀνάγνους ἀποφαίνονται καὶ ἀτελεῖς". Καὶ ἐντεῦθεν στρέφονται εἰς τὴν πρόσληψιν τῶν ἑλληνικῶν μαθημάτων, ἀδιαφοροῦντες διὰ τὰ εὐαγγελικὰ διδάγματα καὶ διὰ τὸν λέγοντα· "γίνεσθε τέλειοι". Καὶ "εἴ τις ἐν Χριστῷ τέλειος" καὶ "ἡμεῖς δὲ λαλοῦμεν ἐν τοῖς τελείοις". Ὑπάρχει γνῶσις ἐγκεκλημένη, ὅπως καὶ ἄγνοια ἀνέγκλητος. Μόνον μὲ τὴν διδραχμὴν τῶν ἡθῶν, κατὰ τοὺς ἡμετέρους θεολόγους, πληροῦται τις θείας σοφίας καὶ γίνεται "εἰκὼν ὄντως καὶ ὁμοίωμα Θεοῦ", ὡς λέγει ὁ Διονύσιος ὁ Ἀρεοπαγίτης: "Ἡ γὰρ πρὸς τὸν Θεὸν ἀφομοίωσις τε & ἔνωσις, ὡς τὰ θεῖα διδάσκει λόγια, ταῖς τῶν σεβασμιωτάτων ἐντολῶν ἀγαπήσει καὶ ἱερουργίας μόνως τελεῖται".

Ἐντεῦθεν ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς συμπεραίνει ὅτι, ἐάν δέν εἶναι ἀληθές, ὅτι διὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἐντολῶν ἀποκαθιστῶμεν τὴν ἀμαυρωθεῖσαν θείαν εἰκόνα, τότε κατ' ἀνάγκην τοῦτο ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς ἕξω παιδείας, ὡς τοὺς χαρακτῆρας ἐπὶ τὸ κρεῖττον μεταρρυθμιζούσης καὶ τὸ σκοπὸς τῆς ἀγνοίας ἐξαιρούσης ἀπὸ τῆς ψυχῆς".

Ἄλλ' ἐκτὸς τῆς ἀνακολουθίας, εἰς τὴν ὁποῖαν ὁδηγεῖ ὁ ἔρως τῆς γνώσεως, ὡς φωτιστικῆς τῆς ψυχῆς, λέγει ὁ ἅγιος Πατὴρ, τοῦτο φανερῶναι καὶ λήθην ἐνός συνταρακτικοῦ γεγονότος, ἕξ ἀφορμῆς τῆς "γνώσεως": τῆς πτώσεως. Καὶ συνεχίζει: "Ἄρ' οὐδ' ἐκεῖνο ποτ' ἐπῆλθεν ἐπὶ τὸν νοῦν αὐτοῖς, ὡς ἐφῆσει τε καὶ μεταλήψει τοῦ φυτοῦ τῆς γνώσεως ἐκπεπτῶκαμεν ἐκεῖνου τοῦ θείου χωρίου τῆς τρυφῆς;" Ἄντί νά φυλάττωμεν τὰς καρδίας μας, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν Πατέρων καὶ νά ἐργαζώμεθα τὴν ἀρετὴν, ὁ Βαρλαάμ μᾶς διδάσκει "ἐμπειρίας τε καὶ χάριτας πολυγλώσσω διαλέκτων, δύναμιν ρητορείας, εἰδῆσιν ἱστορίας, μυστηρίων φύσεως εὐρεσιν, πολυειδεῖς μεθόδους λογικῆς πραγματείας, πολυμερεῖς λογιστικῆς ἐπιστήμης σκέψεις, σχηματισμῶν ἀϋλῶν πολυσχῆμονας ἀναμετρήσεις". Ἄλλὰ ταῦτα πάντα, λέγει ὁ θεῖος Παλαμᾶς, εἶνε & καλὰ καὶ πονηρὰ ἀναλόγως τοῦ σκοποῦ. Ἡ πρὸς αὐτὰ σχολή "γυμνάζει πρὸς ὀξυωπίαν τὸν τῆς ψυχῆς ὀφθαλμὸν". Ἄλλὰ νά παρα-

μένη κανείς εις αὐτά μέχρι γήρωσ, εἶναι λίαν πονηρόν. Ὄταν ἕνας ἐκγυμνασθῆ εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ στρέψῃ πᾶσαν τὴν ἔφεσιν τῷ Θεῷ, αὐτὰ ὅλα τὰ περιφρονεῖ. Καὶ ὅπως λέγει ὁ Θεολόγος Γρηγόριος περὶ τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, ὅτι "τοῦτ' ἐκ τῶν ἔξω κερδῆσαι λόγων τὸ συνιδεῖν, ὧν ὑπεριδεῖν ἐδοκίμασε καὶ ἀπῆλαυσε μόνον τὸ παριδεῖν καὶ ἐσχηκέναι ὧν Χριστὸν προετίμησεν".

Ἐάν δεχθῶμεν τὰς ἀπόψεις τοῦ Βαρλαάμ, συνεχίζει ὁ Πατήρ, τότε "οἱ καθ' Ἑλληνας σοφοὶ θεοειδέστεροι ἂν εἶεν & θεοπτικώτεροι τῶν πρὸ νόμου πατέρων καὶ τῶν ἐν τῷ νόμῳ προφητευσάντων, ὧν οἱ πλείους ἐξ ἀγροικικοῦ βίου πρὸς τὴν τοιαύτην ἀξίαν ἐκλήθησαν". Αὐτὸς δὲ ὁ Ἰωάννης, "ἡ τῶν προφητῶν ὑστάτη κορωνίς, οὐκ ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων ἐπ' ἐρημίαις διετελεῖ τὸν βίον ἀνύων; Οὐ τοίνυν πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς ἀρχέτυπον ἀφορῶσιν ἕκαστος ὅπως ἔχει δυνάμει τῶν ἀποταττομένων τῷ κόσμῳ;"

Καὶ ἐπιλέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος: "Ποῦ τοίνυν διδασκαλεῖα ἐν ἐρημίᾳ τῆς ματαίας, ὡς ὁ αὐτοῖς λέγουσι, σωτηρίου, φιλοσοφίας; Ποῦ πολυπτυχοὶ βίβλοι καὶ οἱ ταύταις διὰ βίου προστετηκότες καὶ τοὺς ἄλλους περὶθοντες; Ποῦ δὲ τῶν βίβλων τούτων ὑποθῆκαι βίων τοιούτων ἐρημικῶν τε καὶ παρθενικῶν καὶ ἀγῶν ἀνά γραπτος, πρὸς μίμησιν ἐπαίρων τοὺς ἐντυγχάνοντας;"

Ἄλλ' ἄς ἀφήσωμεν, λέγει ὁ θεῖος Παλαμᾶς, τὸν Πρόδρομον Ἰωάννην, ὁ ὁποῖος εἰς τόσον ὕψος ἔφθασεν ἄνευ παιδείας. "ὁ γὰρ οὐδ' ἰεραῖς οὗτος ἐνέτυχε βίβλοισ". Καὶ ἄς ἔλθωμεν εἰς τὸν Κύριον. Πῶς δὲν εἶπεν, "εἰ θέλεις τέλειος εἶναι, τῆς ἔξω παιδείας ἐπιλαβοῦ, σπεῦσον πρὸς τὴν τῶν μαθημάτων ἀνάληψιν, περιποίησαι σεαυτῷ τὴν ἐπιστήμην τῶν ὄντων", ἀλλὰ "τὰ ὑπάρχοντα πώλησον, διάδος πτωχοῖς, τὸν σταυρὸν ἄρον, ἀκολουθεῖν ἐμοὶ προθυμήθητι;" Πῶς δὲν ἐδίδαξεν ἀναλογίας καὶ σχηματισμοὺς καὶ ποσότητας... ὡς ἂν ἀπὸ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς τὸ τῆς ἀγνοίας σκοτὸς ἐξέλθῃ;" Ἄλλὰ καὶ κάτι ἄλλο. Διὰ τὴν μαθητὰς ἀλιεῖς, ἀγραμμάτων, ἀγροίκους συνεκάλεσε καὶ ὄχι σοφοὺς, "ἵνα καταισχύνη τοὺς ἔξω σοφοὺς;" κατὰ Παῦλον;

Ἄσαστως, πῶς ὁ Θεὸς καταισχύνει τοὺς πρὸς αὐτὸν ὀδηγοῦντας; Διὰ τὴν σοφίαν αὐτῶν ἐμύρανε; Καὶ τέλος χάριν "διὰ τῆς μωρίας τοῦ κηρύγματος ἠὲ δόκησε σῶσαι τοὺς πιστεύοντας"; Οὐχὶ διότι "διὰ τῆς σοφίας ὁ κόσμος οὐκ ἔγνω τὸ Θεόν"; Ἄλλὰ διὰ τὴν οἱ μαθόντες τὴν ἐπιδημίαν τοῦ Θεοῦ Λόγου πρὸς ἡμᾶς, "ὅς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ" καὶ τοῦ φωτὸς ἀ-

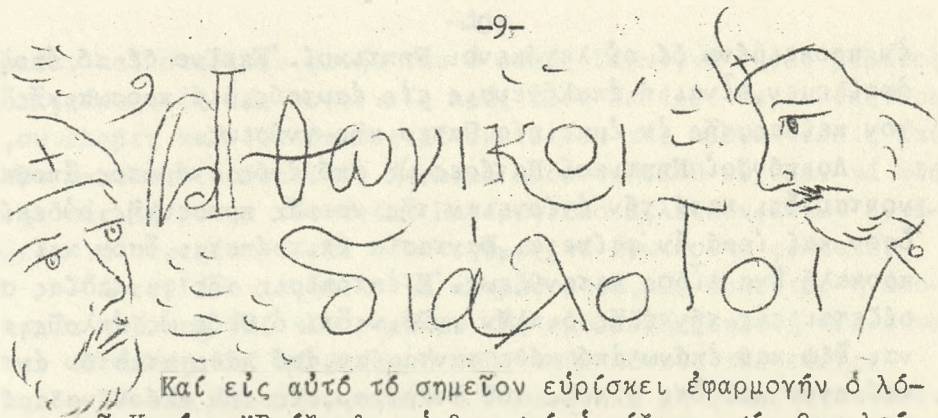
νασχόντος, "ὁ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμῳ", "ἡμέρας τε διαυγασάσης καὶ φωσφόρου ἀνατείλαντος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν" τῶν πιστῶν, αὐτοὶ θέλουν "θρυαλλίδα ἐπισκευαστήν"; Καὶ ἐν συνεχείᾳ προτρέπουν—δηλ. ὁ Βαρλαάμ καὶ οἱ φιλοκλαστικοί—διὰ τὴν ἀπόκτησιν θεογνωσίας, εἰς τοὺς ἔξω φιλοσόφους; Καὶ νὰ ἐγκαταλείψουν οἱ Μοναχοὶ τὴν Ἑσυχίαν καὶ τὴν ἐπιστάσιαν τῶν λογισμῶν καὶ τὴν ἀδιάλειπτον προσευχήν, δι' ὧν καθαίρονται, καὶ νὰ καταφύγουν εἰς "λύχνον τυφῶμενον";

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἀναζητῶν τὴν μεταφυσικὴν αἰτίαν τῆς πρὸς τὴν "δαίμονιῳδῆ" γνώσιν ἐπιθυμίας, ἀποφαίνεται ὅτι, "ὁ πονηρὸς ἕγγας ἐντίκτει ταῖς ἡμετέραις ψυχαῖς" διὰ τὴν ματαίαν γνώσιν, ἀποσκοπῶν ὅπως μᾶς ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὴν καθαίρουσαν τὴν ψυχὴν παιδείαν, τῆς ὁποίας ἀρχὴ εἶναι ὁ φόβος τοῦ Κυρίου. Ἀπὸ τοῦ φόβου, λέγει, γεννᾶται ἡ ἀδιάλειπτος δέησις, κατόπιν ἔρχεται ἡ κατάνυξις καὶ ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ. Ἐντεῦθεν ἀκολουθεῖ ἡ καταλλαγὴ πρὸς Θεὸν καὶ τὴν ὀδυνηρὰν δέησιν καὶ τὸν φόβον διαδέχεται ἡ ἀγάπη, ἐκ τῆς ὁποίας "ἀνατέλλει τοῦ φωτισμοῦ τὸ ἄνθος", ἡ ὁσμὴ τοῦ ὁποίου, διαδιδομένη ἐν τῇ ψυχῇ, φέρει τὴν γνώσιν τῶν μυστηρίων τοῦ Θεοῦ.

Κατὰ τὸν ἅγιον Γρηγόριον καὶ τὴν Ὁρθόδοξον πνευματικὴν παράδοσιν, ἡ πορεία τῆς ἀληθοῦς παιδείας καὶ γνώσεως εἶναι ἡ ἐκτεθεῖσα, τὴν ὁποίαν εἶναι ἀδύνατον νὰ οἰκειωθοῦν οἱ ἀγαπῶντες τὴν ματαίαν φιλοσοφίαν. Διδότι πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ εἰσέλθῃ ὁ φόβος τοῦ Κυρίου εἰς ψυχὴν προκατειλημμένην ἐκ διανοητικῶν πολυτρόπων, "ἐνηδομένην καὶ οἶον στενοχωρουμένην" ὑπὸ στροφῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν; "Ἡ πάλιν, καὶ ἐὰν εἰσέλθῃ, πῶς ἡμπορεῖ νὰ παραμείνῃ, ἂν μὴ "πᾶσι χαίρειν εἰποῦσα, τῆς κατὰ Θεὸν ὄλη γένοιτο σχολῆς, ὅπως καὶ τῆς ἀγάπης ὄλη τοῦτου, κατὰ τὴν ἐντολήν γένηται;" Διὰ τοῦτο συμβαίνει, ὥστε ὁ φόβος τοῦ Κυρίου νὰ θεωρῆται ὡς ἀρχὴ σαφείας, ἐπειδὴ ἀπαλλασσει τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῶν περιττῶν καὶ ἐντεῦθεν "τῇ προσευχῇ καταλεάνας, ἐπιτήδειον οἶον πυξίον ποιεῖ πρὸς καταγραφὴν τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος."

Ἐνταῦθα ὁ θεῖος Παλαμᾶς, ἀκολουθῶν τὴν πνευματικὴν πεῖραν τῆς Ἐκκλησίας, θεωρεῖ τὴν "σχολήν" περὶ τὰ θεῖα, ὡς βασικὴν προϋπόθεσιν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, ἐπικαλούμενος τὰ σχόλια τοῦ Μ. Βασιλείου εἰς τὴν "Ἐξοδον": "Αὕτη μὲν οὖν ἡ ἀγαθὴ & ὠφέλιμος σχολὴ τῷ σχολάζοντι· σχολάζετε, σχολασταὶ ἔστε, λέγετε, Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν προσευξώμεθα". (συνεχ.) Ἑρμῆτης Ν.

Καί εἰς αὐτό τό σημεῖον εὐρίσκει ἐφαρμογήν ὁ λό-

γος τοῦ Κυρίου: "Βιάζεσθε, οἱ βιασταί ἀρπάζουσι τήν βασιλεί-
αν τῶν οὐρανῶν". Ἡ βία ἐπὶ τῆς ἠθικῆς ζωῆς ἀποτελεῖ τό ἀνα-
γκαιότατον στοιχεῖον πάσης ἀγαθῆς προσπάθειας. Καί οὐδέποτε
παύει ἡ βία ὑφισταμένη, ἐφ' ὅσον τό ἀγαθόν, τό τέλειον, πρός ὃ
περ φερόμεθα, δέν ἔχει τέλος καί ὄριον, ἀφοῦ ἡ ψυχὴ δέν εἶνε
αὐτοκίνητος πρός τήν τελειότητα.

Ἐπομένως ἐκβιάζομεν τήν ψυχὴν, τήν βούλησιν. Καί ὁ μέν
"ἠγεμῶν νοῦς" διεγείρει τήν ἀγαπητικὴν δύναμιν καί βούλη-
σιν τῆς ψυχῆς, ὁ δέ ἐνδιάθετος λόγος ἐπαναλαμβάνει τὰ λόγια
τῆς εὐχῆς: "Κύριε Ἰησοῦ...". Ὁ νοῦς ἐποπτεύει ἐπὶ τῆς κινή-
σεως αὐτῆς, ὥστε—ἂν εἶναι δυνατὸν νά ἐκφρασθῶμεν οὕτω—νά ἀ-
κουεῖ νοερῶς, ἀλλά καί νά βλέπει νοερῶς τὰ ρήματα τῆς ἱεραῆς
εὐχῆς. Καί τοῦτο, διὰ νά εἶναι συγκεντρωμένοι ὅλοι αἱ δυνά-
μεις τῆς ψυχῆς ἐπὶ μόνων τῶν λόγων τῆς προσευχῆς.

Φυσικά, προσέθεσεν ὁ εὐλαβῆς Μοναχὸς Ν., τὰ λόγια τῆς ἱ-
εραῆς προσευχῆς δέν πρέπει νά ἐπαναλαμβάνωνται μηχανικῶς. Ἡ
ἐπαναληψίς των δέν πρέπει νά ὀδηγεῖ εἰς τήν ἄμβλυσιν τῶν
νοημάτων, πού ὑποσημαίνουν αἱ λέξεις. Ἀντιθέτως μάλιστα, πρέ-
πει νά προσέχωμεν, ὅπως τὰ ρήματα τῆς προσευχῆς συνοδεύων-
ται ὑπὸ συντριβῆς τῆς καρδίας καί ἀγάπης.

- Πάτερ Ν., διέκοφεν ὁ θεολόγος, ὁ οὕτω προσευχόμενος ἐ-
πιτρέπεται νά φαντάζεται τόν Κύριον, ὡς Θεάνθρωπον, ἢ τοῦλάχιστον
νά φέρει εἰς τήν φαντασίαν εἰκόνας ἱεραῆς πρός ὑποβο-
ῆθησιν τῆς ἀσθενοῦς προσευχῆς; Διότι νομίζω, ὅτι διὰ τῆς φα-
ντασίας θά ὑποκαλεῖται κάπως ἡ πρός Θεόν ἀδύνατος ἀγάπη καί
θά αὐξάνεται ἡ συντριβὴ τῆς καρδίας, ὅπως εἶπατε.

- Ἐπὶ θεμάτων πνευματικῆς παραδόσεως, ἀπήντησεν ὁ Μονα-
χὸς Ν. δέν δεκτικῶς νά εἰσαγάγωμεν προσωπικὰς γνώμας. Εἶναι
ἀρκετὸν εἰς ἡμᾶς νά γνωρίζωμεν τί λέγουν οἱ ἅγιοι Πατέρες,

έν προκειμένω δέ οί λεγόμενοι Νηπτικοί. Ἐκεῖνο δέ τό ὁποῖον ὀφείλομεν, εἶναι ἡ ἐπαλήθευσις εἰς ἑαυτοῦς, διά προσωπικῆς μόνον πείρας, τῆς έν ἐμπειρία Πατερικῆς γνώσεως.

Λοιπόν, οί Νηπτικοί Πατέρες, ὡς ἀπό ένός στόματος ἀποφάνονται, ὅτι κατά τήν ἐνέργειαν τῆς νοερᾶς προσευχῆς, οὐδεμία, ὅσον καί ἱερά ἄν φαίνεται, φαντασία ἐπιτρέπεται, ὅσον καί ἄν προκαλῆ ἕνα εἶδος κατανώξεως. Ἡ ἐκτόπισις τῆς φαντασίας στηρίζεται εἰς τήν ἐξῆς διπλήν γνώσιν: ὅτι ὁ Θεός ὡς ἀπλοῦς, εἶναι ἔξω καί ἐπάνω ἀπό κάθε φαντασίαν, ἀπό κάθε κτιστόν ἀντικείμενον καί ὅτι ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου, εἰς τήν πλέον καθαράν, τήν πλέον πνευματοποιημένην ἔκφανσίν του, εἶναι ἀπλοῦς.

Οὕτω, λοιπόν, προκειμένου νά πραγματοποιηθῆ ἔνωσις μυστική μετά τοῦ Θεοῦ, ὁ νοῦς πρέπει νά εἶναι ἀσχημάτιστος, ἄμορφος, ἀφάνταστος, ἀνειδέος. Μόνον ὑπό τήν ἀπαραίτητον αὐτήν προϋπόθεσιν δύναται ὁ νοῦς νά ἐνωθῆ, διά τῆς ἐνεργείας τοῦ ἁγίου Πνεύματος, μετά τοῦ ἀσχηματίστου, ἄμορφου & ἀνειδέου Θεοῦ.

Ἐντεῦθεν ὁ νοῦς, ἡ βούλησις καί τό λογιστικόν τῆς ψυχῆς, λόγῳ τῆς ἐλευθερίας των ἐκ τῶν παθῶν καί τῆς καθαρότητος, γίνονται ἕν. Αὐτό δέ τό ἕν παραμένει καί ὡς τρία. Καί οὕτω φαίνεται, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐκτίσθη κατ' εἰκόνα καί καθ' ὁμοίωσιν τῆς Ἁγίας Τριάδος, Ἥτις εἶναι καί ἕν καί τρία. Ἡ ψυχῆ ἐνωμένη, ὡς εἰκῶν μετά τοῦ πρωτοτύπου, διατηρεῖ τό ἐνιαῖον ἀλωβήτως τῆς φύσεώς της καί τό τρισσόν τῶν δυνάμεών της. Γίνεται, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, ἡ διάκρισις τοῦ ἐνιαίου ἀπό τοῦ τρισσοῦ: "Ὅταν τό ἐνιαῖον τοῦ νοῦ γένηται τρισσόν, μένον ἐνιαῖον, τότε συνάπτεται τῇ Θεαρτικῇ Τριαδικῇ Μονάδι, πᾶσαν ἀποκλεῖσαν πλάνης εἴσοδον καί ὑπεράνω καθεστὸς σαρκὸς καί κόσμου καί κοσμοκράτορος".

-Αὐτά πού ἐξεθέσατε, ἀδελφέ Ν., εἶπεν ὁ ὑφηγητής Γ., δέν ἀμφιβάλλω ὅτι εἶναι Πατερικά, ἐπί τοῦ τόσον λεπτοῦ καί ἀγνώστου σχεδόν εἰς ἡμᾶς προβλήματος τῆς νοερᾶς προσευχῆς. Εἶναι ἐπίσης καί βαθύτατα, ὡς συνδεόμενα μέ τήν Μυστικὴν Θεολογίαν, ἄν καί, ὅπως ὀρθῶς ἐλέχθη, δέν ὑπάρχη μὴ Μυστικὴ Θεολογία. Ἡ Θεολογία εἶναι μία. Ἀλλά θά ἡδυνάμην νά ὑποβάλλω ἐρωτήσεις;

-Εὐχαρίστως, ἀπήντησεν ὁ Μοναχός, ἀλλά θά παρακαλοῦσα τὸν Γέροντά μου νά μᾶς εἴπη, ἄν αὐτά πού ἐξεθέσα εἶναι σύμφωνά μέ τήν Πατερικὴν διδασκαλίαν καί, ἄν εἶναι εὐλογημένον νά συνηχίση τήν ἀνάπτυξιν τοῦ θεματος, ὡς ἐκ Θεοῦ διδάσκαλός μας.

- Εὐλογημένον τέκνον έν Κυρίῳ, εἶπεν ὁ Γέρον μέ τήν βα -

ρείαν και σταθεράν φωνήν του ό σοφός Γέρων,νά είσαι βέβαιος ότι,χάρις είς τάς συγγενείς προς τους Πατέρας έμπειρίας σου ,συνέλαβες και διετύπωσες μέ ακρίβειαν τάς προϋποθέσεις επί των όποιων οικοδομείται ή νοερά προσευχή.Σου εύχομαι νά φθάσης είς τά μέτρα των άγιων Πατέρων.Βάσει,λοιπόν,αυτών δυνάμεθα νά συνεχίσωμεν.Τί θέλετε,όμως,νά έρωτήσετε φίλτατε;

-“Άγιε Γέροντα,ήθελα νά πληροφορηθώ,πώς άσκεΐται ή έπopeύεια του νοϋ επί των ρημάτων της προσευχής;Δηλαδή πώς δύναται νά άκουη και νά βλέπη ό νοϋς τους λόγους της εύχης;

- Νά σάς άπαντήσω,είπεν ό Γέρων,άλλά μή άναμένετε νά έννοήσετε τί ακριβώς είναι ή όρασις και ή άκοή της ψυχής.Αυτά τά πράγματα δέν γίνονται καταληπτά χωρίς προσωπικήν πεΐραν.Ό πατριάρχης άγιός Κάλλιστος λέγει,ότι οί νοερώς προσευχόμενοι πρέπει νά μιμούνται τον καθαρωδόν.Αυτός ύποκλίνει είς τό στήθος την κεφαλήν,στρέφων την άκοήν του προς τό καθαριζόμενον άσμα,ένω μέ τά δάκτυλά του κρούει την κιθάραν.Κατόπιν παραδίδεται είς την έκπεμπομένην μελωδίαν και σκιριτά άπό χαράν και αισθητικήν ήδονήν..

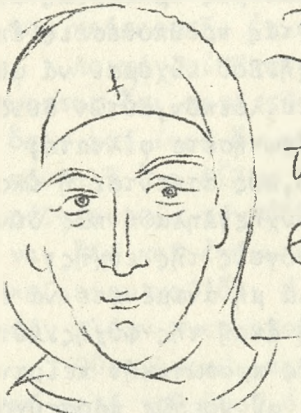
Οϋτω,λοιπόν,ό άσκών την νοεράν προσευχήν,συνεχίζει,δέον νά στρέφεται ως ό καθαρωδός,νήφων και προσέχων,προς την "βαθειάν"καρδίαν του και εκεί θά εύρη τό ζητούμενον.Διότι ή ψυχή πού θά τρωθή τω θείω έρωτι,δέν δύναται νά χωρισθή άπό τό όνομα του Κυρίου Ίησοϋ..

Και κιθάραν πρέπει νά έννοήσωμεν την καρδίαν.Χορδάς τάς αισθήσεις.Πλήκτρον την διάνοιαν.Η διάνοια κινεί την μνήμην του Θεου διά της άδιαλείπτου νοεράς προσευχής και έντεϋθεν,άναβλύζει άρρητος πνευματική ήδονή,ένω ό νοϋς ό καθαρός έννοπτρίζεται τό θεϊον φως της έν τή καρδία χάριτος του άγιου & "ύπερ εντυγχάνοντος"Πνεύματος.Οί μη καθαρθέντες όμως,δέον όπως προσέχουν τά ρήματα της εύχης και είς τά νοήματα αυτών,άποφεύγοντες έντελώς τάς φαντασίας.Διότι είναι όντως μέγας ό άγών όπως περιορισθή έντός του σώματος ό άσώματος νοϋς.

Και τώρα,προσέθεσεν ό άσκητής,ήλθομεν είς τό σημεϊον έκεϊνο της ψυχοτεχνικής μεθόδου,περί της όποιας ήρώτησεν ό άδελφός φιλόλογος.Περιέρχομαι όμως είς άληθή άθυμίαν,γνωρίζων πόσον σκανδαλισμόν προεκάλεσεν,έξ άγνοίας βεβαίως,κατά την έποχήν του άγιου Γρηγορίου του Παλαμά,ή χρήσις τεχνικής μεθόδου είς την νοεράν προσευχήν.Έν τούτοις θά σάς εκθέσω αυτήν την μέθοδον,άκολουθών τους Πατέρας. Έρμηλίτης Χ.

ΤΣΕΝΔΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΩ ΓΡΗΓ. ΤΣΠΑΛΑΜΑ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΝ ΜΟΝΑΖΕ- ΒΑΙΣ ΒΕΜΝΟΤΑΤΗΝ ΖΕΝΗΝ:—

Ὁρθῶς, ἐπομένως ἐλέγομεν, ὅτι ἡ ἐ-
νέργεια τῶν αἰσchrῶν παθῶν εἶναι ἀ-
ποτέλεσμα τῆς ἥττης πρὸς τὰ σωματικά κάλλη καὶ ὁ πρόλογος, ὁ
στις προηγεῖται τῆς ἀμαρτίας. Διὰ τοῦτο ἡ σοφία τῶν Πατέρων
συνιστᾷ: "Κάλλος ἀλλοτρίων σωμάτων μὴ καταμανθάνειν". (Σοφία
Σειρ. θ, 8) καὶ νά μὴ ναρκισσεύεται κανεὶς, ἀγαπῶν τὸ ἰδικόν τοῦ
κάλλος.

Χωρὶς, λοιπόν, τὴν μεσολάβησιν τῆς διανοίας ἐμπαθῶς, τὰ
φυσικά πάθη, τὰ παρατηρούμενα καὶ εἰς τὰ μικρά παιδία, δέν συ-
νεργοῦν πρὸς ἀμαρτίαν, ἀλλὰ πρὸς συνέχισιν τῆς ἀνθρωπίνης ζω-
ῆς. Διὰ τοῦτο τὰ πάθη αὐτὰ δέν εἶναι πονηρά. Ἄλλ' ἐπειδὴ τῆς
σαρκὸς τὰ πάθη καθίστανται ἀμαρτωλά ἀπὸ τὴν ἐμπάθειαν ἢ πο-
νηρίαν τοῦ νοῦ, ἡ θεραπεία των πρέπει ἀπὸ τὸν νοῦν νά ἀρχί-
ζει, ὅπως γίνεται καὶ μὲ τὴν πυρκαϊάν. Ἐκεῖνος ποῦ θέλει νά
σβύσῃ τὴν φωτιάν, εἰάν ἐνεργεῖ ἐπάνω εἰς τὴν φλόγα δέν φέρει
κανένα ἀποτέλεσμα. Ἐάν ὅμως ἀπομακρύνῃ τὴν καιομένην & τρο-
φοδοτοῦσαν τὴν φωτιάν ὕλην, ἀμέσως ἡ πυρκαϊά ἔχασε τὴν δύνα-
μίν της. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μὲ τὰ πορνικά πάθη. Ἐάν δέν ἐ-
πιμεληθῆς νά ξηρανθῇ ἡ ἔνδον πηγὴ τῶν πορνικῶν λογισμῶν, διὰ
τῆς νοεραῆς προσευχῆς καὶ τῆς ταπεινώσεως καὶ ἀμύνης κατὰ
τῶν λογισμῶν μόνον μὲ τὴν νηστείαν καὶ κακοπάθειαν τοῦ σώμα-
τος, ἀνωφελῶς ὑποφέρεις.

"Ἄν ὅμως ἀγιάσῃς τὴν ρίζαν μὲ τὴν ταπεινώσιν καὶ τὴν
προσευχήν, ὡς προείπομεν, θά ἔχῃς καὶ ἐξωτερικῶς τὸν ἀγιασμόν
καὶ τοῦτο νομίζω ὅτι σημαίνει τὸ Ἀποστολικόν λόγιον: Στήτε
οὔν περιζωσάμενοι τὴν ὀσφύν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ". (Ἐφεσ. ς, 14) ὁ
πως καὶ κάποιος Πατὴρ βαθύτατα ἠρμήνευσε, ὅτι δηλαδὴ, τὸ θε-
ωρητικόν μέρος τῆς ψυχῆς, περισφίγγει καὶ δεσμεύει τὸ ἐπιθυ-

μητικόν καί τὰ ὑπό τήν ὄσφυν πάθη τῶν ὑπογαστρῶν. Χρειάζεται, βεβαίως, καί ἡ κακοπάθεια τοῦ σώματος καί ἡ σύμμετρος ἐγκράτεια ἐκ τῶν τροφῶν, διὰ νά μή ἀποβαίνη τό σῶμα ἀνυπότακτον καί ἰσχυρότερον ἀπό τόν κυβερνῶντα σῶφρονα λογισμόν. Ἐπομένως, τὰ σαρκικά πάθη τίποτε ἄλλο δέν θεραπεύει, εἰμή σωματική κακοπάθεια καί προσευχή, ἐνεργουμένη ἐκ τεταπεινωμένης καρδίας, ἥτις εἶναι ἡ ἐν πνεύματι πτωχεία τήν ὁποίαν ἐμακάρισεν ὁ Κύριος.

Ἐάν, λοιπόν, ἐπιθυμεῖ τις νά ἀποθησαυρίσῃ ἀγιασμόν, "οὔ χωρίς οὐδεῖς ὄφεται τόν Κύριον", (Ἐβρ. ιβ, 14) ἄς παραμένη ἡ σύχως εἰς τό κελλίον του, κακοπαθῶν καί προσευχόμενος μέ ταπεινώσιν. Διδότι τό κελλίον τοῦ ἀληθῶς μονάζοντος εἶναι λιμήν σωφροσύνης. Τά δέ ἔξω ὅλα καί μάλιστα ὅσα συμβαίνουν ἐν ταῖς ἀγοραῖς καί εἰς τάς πανηγύρεις, εἶναι πλήρη ἀπό πορνικόν κυκεῶνα, ὅστις δημιουργεῖται ἀπό τὰ ἀπρεπῆ θεάματα & ἀκουσμάτα καί καταμολύνουν τήν ἀθλίαν ψυχήν τοῦ ἀναστρεφόμενου εἰς αὐτά Μοναχοῦ. Ἀλλά καί φωτιά καιομένην δύνασαι νά ὀνομάσῃς τόν κόσμον τῆς κακίας, πού ἀντί ἄλλης ὕλης ἔχει αὐτούς πού διακρίβουν εἰς αὐτόν καί τοὺς κάμνει στάκτην ὅλας τάς ἀρετάς των. Τό δέ πῦρ πού δέν καίει, εὐρέθη εἰς τήν Ἐρημόν. (Ἐξ. γ', 2 εἰ.)

Σὺ δέ ἀντί τῆς Ἐρήμου παράμενε εἰς τό κελλίον σου, ἀποκρυπτομένη ὀλίγον ἀκόμη, ἕως ὅτου παρέλθῃ ὁ χειμῶν τῆς ἐμπαθείας. Διδότι ὅταν παρέλθῃ ὁ χειμῶν, δέν βλάπτεται ὁ μονάζων καί ἔξω ἀναστρεφόμενος. Τότε θά εἶσαι ὄντως πτωχῆ, ἀγία, τῷ πνεύματι καί θά βασιλεύσῃς ἐπὶ τῶν παθῶν καί θά μακαρισθῇς ὑπό τοῦ Κυρίου μέ λαμπρότητα, λέγοντος, "μακάριοι οἱ πτωχοί τῷ πνεύματι, ὅτι αὐτῶν ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν". Ἀλλά πῶς δέν θά μακαρισθοῦν δικαίως ἐκεῖνοι, πού δέν ἐστήριζον τάς ἐλπίδας των εἰς τὰ χρήματα, ἀλλ' εἰς τόν Χριστόν; Ἐκεῖνοι πού δέν ποθοῦσαν νά ἀρέσουν εἰμή μόνον εἰς τόν Χριστόν καί εἰς οὐδένα ἄλλον; Ἐκεῖνοι πού ἐζοῦσαν ἐνώπιον τοῦ Χριστοῦ μέ ἀκτημοσύνην, μέ ἠθελημένην ἀδοξίαν, μέ κακοπάθειαν καί ταπεινώσιν;

"Ἄς πτωχεύσωμεν, λοιπόν, καί ἡμεῖς πνευματικῶς ταπεινούμενοι, κακοπαθοῦντες εἰς τήν σάρκα καί κατὰ τόν βίον ἀκτῆμονες, διὰ κατακτήσωμεν τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καί νά ἐπιτύχῃμεν τῶν μακαρίων ἐλπίδων, κληρονομοῦντες τήν Βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν.

Ὁ Κύριος διὰ τοῦ περιεκτικοῦ καί κεφαλαιώδους μακαρισμοῦ τῶν πτωχῶν τῷ πνεύματι, τὸν ὁποῖον ἐθεσμοθέτησεν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας, δέν περιέλαβε μόνον δι' ἑνὸς λόγου τόσας ἀρετάς καί δέν περιέκοψε μόνον τόσας κακίας, μακάρισας τοὺς διὰ τῆς μετανοίας καλῶς περιτέμνοντας τὸ παθητικὸν μέρος τῆς ψυχῆς, ἀλλὰ καί πολλὰ ἄλλα περιέλαβε, τὰ ὅποια δέν ἀντιστοιχοῦν μὲν μέ τὴν ἐνέργειαν τῆς περιτομῆς, ἀλλ' ἀναλογοῦν μέ τὸ κρῦον καί τὸν παγετὸν, τὸ χιόνι καί τὴν πάχνην καί τοὺς σφοδροτάτους ἀνέμους. Καί μέ ἓνα λόγον, ὁποίας ταλαιπωρίας ὑφίστανται τὰ φυτὰ τὸν χειμῶνα καί τὸ θέρος ἀπὸ τὸ ψῦχος καί τὸν καύσωνα, ἄνευ τῶν ὁποίων οὐδένα φυτὸν ἢ δύνατο ποτέ νά παραγάγῃ καρπούς.

Ποῖα εἶναι αὐτά, λοιπόν; Εἶναι οἱ ἐπερχόμενοι πειρασμοὶ, τοὺς ὁποίους ὀφείλει νά ὑπομένει μετ' εὐχαριστίας, ὁ θέλων νά προσφέρῃ πνευματικούς καρπούς εἰς τὸν γεωργὸν τῶν πνευμάτων. Καί ὅπως ὁ γεωργός, πού θά θελήσῃ νά προστατεύσῃ ἀπὸ τὴν ταλαιπωρίαν τῶν καιρῶν τὰ φυτὰ τῆς γῆς, τὰ καλύπτει διὰ διαφόρων μέσων καί ἔτσι δέν τὰ ἀφήνει νά ὑποστοῦν τὸ κρῦον καί τὴν ζέστην, δέν πρόκειται νά λάβῃ κανένα καρπὸν, ὅσον & ἂν κατὰ τὰ ἄλλα τὰ ἐπιμελεῖται. Διότι ἔχουν ἀνάγκην τὰ φυτὰ νά ὑποστοῦν τὸν βασανισμόν τῶν ἐποχῶν.

Ὅταν παρέλθῃ ἡ δυσκολία τοῦ χειμῶνος, τὴν ἐποχὴν τῆς ἀνοιξέως τὰ φυτὰ θάλλουν καί ἀνθοῦν καί παράγουν πλῆθος φύλλων καί προβάλλουν, μαζῇ μέ τοὺς νέους βλαστούς, τοὺς ἀκόμη ἀώρους καρπούς των. Οἱ ὁποῖοι, ὀλίγον κατ' ὀλίγον μέ τὴν εὐεργετικότητα τοῦ καίοντος ἡλίου, μεγαλώνουν, ὠριμάζουν καί γίνονται πρὸς τροφήν καί συγκομιδὴν. / ο νονται κα-

Οὕτω καί ἐκεῖνος πού δέν ὑπομένει γενναίως τὸ δυσβάστακτον βᾶρος τῶν πειρασμῶν, δέν θά δυνηθῇ νά προσφέρῃ καρπὸν εἰς τοὺς ληνοὺς τοῦ Θεοῦ, ἀντάξιον τῆς αἰωνίας ἀποθήκης, ἔστω καί ἂν ἔχη ὅλας τὰς ἄλλας ἀρετάς. Διότι κάθε χριστιανὸς ἀγωνιστῆς, γίνεται τέλειος διὰ τῶν ἐκουσίων καί ἀκουσίων θλίψεων, προερχομένων τῶν μὲν ἐξ ἀνθρώπων, κατὰ παραχώρησιν Θεοῦ, τῶν δὲ ἀπὸ ἡμᾶς δι' ἀσκήσεως καί κακοπαθείας.

Ὅ, τι ὑφίστανται τὰ φυτὰ τῆς γῆς, τόσον ἀπὸ τὰς φυσικὰς μεταβολὰς, ὅσον καί ἀπὸ τὴν γεωργικὴν τέχνην, τὰ αὐτὰ & ἡμεῖς—τὰ λογικὰ κλήματα τοῦ Χριστοῦ—ὀφείλομεν νά ὑπομένωμε ἐκ προαιρέσεως, ὡς αὐτεξουσίως ζῶντες, ὑποτασσόμενοι εἰς τὸν γεωργὸν τῶν ψυχῶν μας Χριστόν. Χωρὶς δὲ τῆς ὑπομονῆς εἰς ὁ-

λους τούς άκουσίους πειρασμούς, ούτε ή έκουσία κακοπάθεια άπό τήν άσκησιν θά τύχη τής θείας εύλογίας. Διότι ή άγάπη εις τόν Θεόν δοκιμάζεται κυρίως διά τής θλίψεως έν τών πειρασμῶν Προηγουμένως όμως, πρέπει ή ψυχή νά κατορθώση ὡστε νά ὑπομένῃ τάς έκουσίους κακοπαθείας καί άφοῦ έθισθῆ εις τήν κατάφρονησιν τών ήδονῶν καί τής ανθρωπίνης δοξης, εύκόλως ὕστερα θά ὑπομένωμεν καί τούς άκουσίους πειρασμούς.

Έκεῖνος πού γίνεται ανώτερος ήδονῶν καί φιλοδοξίας, ὡς έν πνεύματι πτωχείας, καί θεωρεῖ έαυτόν οφειλέτην καί τών οριμυτέρων φαρμάκων τής μετανοίας, περιμένει πάντοτε κάθε θλίψιν. Καί ὑπομένει πάντα πειρασμόν, ὡς πρέπει εις αυτόν καί μάλιστα χαίρει διά τοῦτο, διότι τοῦ έρχεται ὡς καθαροί τον τής ψυχῆς. Καί τούς θλίβοντας πειρασμούς, λαμβάνει ὡς άφορμήν ωφελιμωτάτης καί συντετριμμένης πρός τόν Θεόν δεήσεως. Επί πλέον δε, κάθε πειρασμόν θεωρεῖ ὡς παρέχοντα καί φυλάσσοντα τήν υγείαν τής ψυχῆς. Καί ὄχι μόνον ὑπομένει άμνησι κάκως καί συγχωρεῖ τούς θλίβοντας αυτόν, αλλά όμολογεῖ & χαριτας εις αυτούς, ὑπέρ τών όποιων προσεύχεται ὡς εύεργετήσαντας αυτόν. Διά τοῦτο, ὄχι μόνον λαμβάνει τήν συγχώρησιν τών άμαρτιῶν του, κατά τόν λόγον τοῦ Κυρίου, (Ματθ. ς', 14) αλλά επιτυγχάνει τής Βασιλείας τών Ουρανῶν καί τής θείας εύλογίας, ὡς μακαρισθείς ὑπό τοῦ Κυρίου, διά τήν μέχρι τέλους μακροθυμίαν του, έν τής, έν πνεύματι πτωχείας, ταπεινώσεως.

Ήμεῖς δε ὑποδειξαντες δι' όλίγων όλίγα τινά τής πνευματικῆς περιτομῆς, θά προσθέσωμεν τώρα καί όλίγα τινά, άναφερόμενα εις τήν άφθονον καρποφορίαν της. Έν συνεχείᾳ, λοιπόν, ό μόνος μακάριος, ό Θεός, καθιστᾷ κοινωνούς τής μακαριότητος του τούς πενθοῦντας, πού, διά τήν έν πνεύματι πτωχείαν, απέκτησαν τόν αναφαίρετον αυτόν πλοῦτον, "Μακάριοι, λέγων, οί πενθοῦντες, ὅτι αυτοί παρακληθήσονται".

Άλλά διατί ό Χριστός ήνωσε τό πένθος με τήν πτωχείαν; Έπειδή τό πένθος συνυπάρχει πάντοτε με τήν πτωχείαν. Άλλ' ή μέν λύπη, διά τήν κατά κόσμον πτωχείαν, "θάνατον ψυχῆς κατεργάζεται", ή δε λύπη, επί τῆ κατά Θεόν πτωχείᾳ, φέρει "μετανοίαν άμεταμέλητον" εις σωτηρίαν τής ψυχῆς. (Β' Κορ. ζ', 10) Καί εις τήν μέν, ὡς άκούσιον, ακολουθεῖ καί άκούσιον πένθος. Αντιθέτως εις τήν άλλην, ὡς έκούσιον, έπεται έξ ανάγκης τό έκούσιον πένθος. Τό πένθος πού έδῶ μακαρίζει ό Χριστός, εἶναι ήνωμένον με τήν κατά Θεόν πτωχείαν. (συνεχίζεται) Μονάζων Ο.

ΤΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΤΟ ΕΡΗΜΙΤΗ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΟΙΟΜΕΝΩΝ

ΕΞ ΕΡΤΩΝ ΔΙΚΑΙ- ΟΥΘΑ

να´ Είς τούς κόπους υπέρ τῆς εὐσεβείας, ἀκολουθεῖ βοήθει
α θεία. Τοῦτο πρέπει νά τό μάθῃ ἕκαστος δι' ἐσωτερικῆς πληρο-
φορίας καί μαρτυρίας τῆς συνειδήσεως.

νε´ Ἐνας παρέλαβε μίαν παράδοσιν καί χωρίς νά τήν ἐλέ-
γξῃ τήν ἀπεδέχθη. Ἄλλος τήν ἴδιαν παράδοσιν, πρὶν τήν ἀποδε-
χθῆ, ἐξήτασε μέ κριτήριον τήν ἀντικειμενικῆν ἀλήθειαν. Πρέπει
νά ἐξετάσωμεν, ποῖος ἐκ τῶν δύο ἐνήργησεν εὐσεβέστερα;

νε´ Ὑπάρχει ἀληθῆς γνῶσις εἰς ἐκεῖνον πού ὑπομένει ὅλα
τά θλιβερά καί δέν αἰτιᾶται τούς ἀνθρώπους εἰς τὰς συμφοράς

νε´ Ἐκεῖνος πού κάμνει ἔργον καλόν καί ζητεῖ διὰ τοῦτο
ἀνταπόδοσιν, δεικνύει ὅτι δέν ὑπηρετεῖ τόν Θεόν, ἀλλά ἑαυτόν.

νη´ Δέν ὑπάρχει ἁμαρτήσας, πού θ' ἀποφύγῃ τήν ἀνάλογον ἀν-
ταπόδοσιν ἀπό τόν Θεόν, ἐκτός ἐάν μετανοήσῃ ἔργῳ κατ' ἀναλογί-
αν τοῦ ἁμαρτήματός του.

νη´ Λέγουν τινές, ὅτι δέν δυνάμεθα νά κάμωμεν τό καλόν, ἐ-
άν δέν λάβωμεν ἐνεργοῦσαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος τήν δύναμιν.

ξ´ Ἐκεῖνοι πού παραμένουν εἰς τήν πτώσιν τῆς ἀπολαύσε-
ως τῶν ἡδονῶν, ποτέ δέν θέλουν νά ἐπιστρατεύσουν τήν φυσικήν δύ-
ναμιν πρός τό ἀγαθόν, ὡς τάχα μή βοηθουμένην ὑπό τῆς χάριτος

ξα´ Ἡ μέν χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἔχει δωρηθῆ μυστι-
κῶς εἰς τούς Ὀρθοδόξως βαπτισθέντας. Καί ἐνεργεῖ κατ' ἀναλογί-
αν πρός τήν ἐργασίαν τῶν ἐντολῶν. Καί ἡ μέν χάρις δέν παύει
νά μᾶς βοηθῆ κρυφίως. Εἰς ἡμᾶς ὁμως ἀποκείται νά ἐργαζώμεθα,
κατά δύναμιν, τό ἀγαθόν.

ξβ´ Ἡ χάρις, κατὰ τρόπον θεϊκόν, διεγείρει τήν συνείδη-
σιν εἰς μετάνοιαν. Ὡς ἐκ τούτου καί πολλοί κακοποιοί, μετανο-
ήσαντες ἀξίως, εὐηρέστησαν τόν Θεόν.

ξγ´ Ἐπίσης ἡ χάρις κρύπτεται εἰς τήν διδασκαλίαν ἑνός
ἀδελφοῦ. Συμβαίνει δέ νά ἐνεργῇ καί διὰ τῆς ἀναγνώσεως, ἀκο-
λουθοῦσα τήν διάνοιαν. Καί διὰ τῆς φυσικῆς ὁδοῦ, ἀποκαλύπτει

είς τόν νοῦν τās ἀληθείας της. Ἐάν, λοιπόν, ἐργασθῶμεν πνευματικῶς, μέ τήν ὀλίγην χάριν, καί δέν κατακρύψωμεν τό τάλαντον, θά εἰσέλθωμεν πραγματικῶς εἰς τήν χαράν τοῦ Κυρίου. (Ματθ. κε', 14-30)

Ξδ' Ἐκεῖνος πού ἐπιζητεῖ τās ἐνεργείας τοῦ ἁγίου Πνεύματος, πρὶν ἐργασθῆ τās θείας ἐντολάς, ὁμοιάζει μέ δοῦλον, ὅστις μὲν ἡγοράσθη, ταυτοχρόνως πρὸς τό ὑπογραφέν πωλητήριον, ζητεῖ ἔγγραφον ὅτι ἐλευθεροῦται.

Ξε' Ἐκεῖνος πού κατενόησεν, ὅτι οἱ πειρασμοί, πού ὑφίσταται ἐξ ἀνθρώπων, προέρχονται ἀπό τόν Θεόν, κατὰ τήν δικαιοσύνην του, αὐτός, ζητῶν τόν Κύριον, εὔρε ἀληθῆ γνώσιν μετὰ δικαιοσύνης. (Παροιμ. ις', 8)

Ξς' Ἐάν κατανοήσης, ὡς λέγει ἡ Γραφή, ὅτι "ἐν πάσῃ τῇ γῆ τὰ κρίματα τοῦ Κυρίου", (Ἀ' Παραλειπ. ις', 14) κάθε πειρασμός θά σοῦ γίνῃ διδάσκαλος θεογνωσίας.

Ξζ' Ἀναλόγως μέ τās σκέψεις καί τās διαθέσεις ἐκάστου, (κατὰ τήν πρόνοιαν τοῦ παιδαγωγοῦντος Θεοῦ) ἔρχεται καί ὁ ἀρμόζων πειρασμός. Τήν ποικιλίαν ὅμως τῶν πειρασμῶν (διότι δέν ὑπάρχει πολλᾶκις σταθερά ἀναλογία μεταξὺ ἁμαρτίας & πειρασμοῦ) μόνον ὁ Θεός γνωρίζει.

Ξη' Ὅταν ὑποστῆς καμμίαν ἀτιμίαν ὑπό τῶν ἀνθρώπων, ἀμέσως νά σκεφθῆς, ὅτι ὁ Θεός ἀμοίβει διὰ δόξης τοῦς ὑπομένοντας πειρασμούς. Καί οὕτω θά μείνης ἀτάραχος καί ἄλυπος ἀπό τήν ταπείνωσιν πού ὑπέστης. Διὰ δέ τήν δόξαν, ὅταν σοῦ προσφερθῆ, θά ἀναδειχθῆς καί πιστός καί ἀκατάκριτος, γνωρίζων ὅτι εἰστάλη ἀπό τόν Θεόν.

Ξθ' Ὅταν κατ' εὐδοκίαν Θεοῦ ἐπαινῆσαι ὑπό τῶν ἀνθρώπων, πρόσεξε μή ἀναμείξης τι τό κενόδοξον, εἰς τήν οἰκονομίαν αὐτήν τοῦ Κυρίου, διὰ νά μή σέ ἀτιμάσουν οἱ ἴδιοι ἄνθρωποι, ὅταν τὰ πράγματα μεταβληθοῦν ἐν παραχωρήσεως τοῦ Θεοῦ.

ο' Ὅπως ὁ σπόρος δέν δύναται νά αὐξηθῆ χωρίς γῆν καί νερόν, οὕτω καί ὁ ἄνθρωπος δέν θά ὠφελῆθῆ ἐάν δέν κοπιᾷσῃ ἐκουσίως & δέν τόν ἐπισκιάσῃ ἡ θεία χάρις.

οα' Χωρίς νέφος εἶναι ἀδύνατον νά ὑπάρξῃ βροχή καί χωρίς ἀγαθὴν συνείδησιν, εἶναι ἀδύνατον νά εὐαρεστήσῃ τις τόν Θεόν.

οβ' Μή ἀρνῆσαι νά διδάσκεισαι, ἔστω καί ἂν ἔχῃς πολλήν σύνησιν. Διότι ἡ οἰκονομία (πρόνοια) τοῦ Θεοῦ, ἐνεργοῦσα ἀδιαλείπτως, μάς ὠφελεῖ περισσότερο ἀπό τήν φρόνησίν μας.

ογ´ Όταν ή καρδία, ένεργηθεΐσα από οϊανδήποτε ήδονήν, μετατοπισθῆ από τήν αγωνιστικήν και έγκρατῆ στάσιν της, τότε, ως όγκολιθος πού κυλίεται προς τά κάτω, δυσκόλως συγκρατεΐται εις τόν κατήφορόν της.

οδ´ Όπως τό άπειρον μοσχάρι, πού τρέχει διά τήν βοσκήν, έφθασεν εις άποκρημνον τόπον, έτσι και ή ψυχῆ, φθάνει εις έπι κίνδυνον σημεΐον, άπατωμένη όλίγον κατ'όλίγον υπό τών λογισμών της.

οε´ Όταν άποφασίση ό νοϋς μέ τήν άνδρείαν, πού τοϋ δίδει ό Κύριος, νά άποσπάση τήν ψυχῆν από πολυχρόνιον πάθος, τότε ή καρδία βασανίζεται ως από δημίους, έλκομένη υπό τοϋ νοός & άνθελκομένη υπό τοϋ πάθους.

ος´ Όπως οϊ διαπλέοντες τάς θαλάσσας, χάριν έμπορικου κέρδους, εύχαρίστως ύπομένουν τάς ταλαιπωρίας τοϋ ταξιδίου, έτσι και έκεΐνοι πού μισοϋν τήν κακίαν, άγαποϋν τόν έλεγχον. Καί οϊ μέν πρῶτοι έναντιοϋνται εις τούς άνέμους, οϊ δέ δεϋτεροι, εις τά πάθη και τάς άμαρτίας.

οζ´ Όπως ή φυγή έν χειμῶνι ή έν σαββάτω (Ματθ. κδ´, 20) εΐναι σωματικῶς όδυνηρά και σπιλώνει τήν ψυχῆν, τό ίδιον γίνεται, όταν έγειρονται σαρκικά πάθη εις γηραλέον σῶμα και ψυχή κα πάθη εις ψυχῆν όφιερωμένην εις τόν Θεόν.

οη´ Οϋδεις εΐναι τόσον άγθός και οϊκτίρμων, όπως ό Θεός. Άλλά έκεΐνον πού δέν μετανοεΐ, οϋτε ό Θεός συγχωρεΐ.

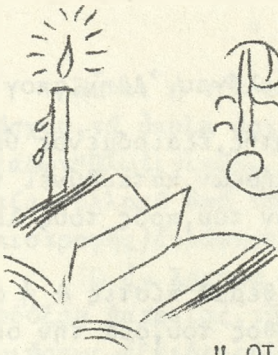
οθ´ Πολλοί εΐμεθα οϊ λυπούμενοι διά τάς άμαρτίας πού κάμνομεν, αλλά παρά ταϋτα άγαπῶμεν τάς αίτίας τών άμαρτιῶν.

π´ Ό άσπάλαξ βυθιζόμενος εις τήν γῆν, ως τυφλός πού εΐναι, δέν δύναται νά ίδη τούς άστέρας. Καί έκεΐνος, πού δέν πιστεύει εις τάς έξ άγάπης και δικαιοσύνης ένεργείας τοϋ Θεοϋ εις τούς άνθρώπους, εΐναι άδύνατον νά πιστεύση, εις τήν άπό άγάπην και δικαιοσύνην τοϋ Θεοϋ έσχάτην κρίσιν του.

πα´ Ό Θεός ένέβαλλεν εις τάς ψυχάς τών άνθρώπων τήν άληθῆ γνῶσιν, (τήν άδίδακτον θεογνωσίαν) ως φυσικόν δῶρον & ως χάριν πρό τῆς χορηγουμένης διά τοϋ άγίου Βαπτίσματος χάριτος. Η άληθῆς αϋτή γνῶσις διδάσκει τούς μετέχοντας αϋτῆς, όπως, πρῶτα άπ'όλα, πιστεύουν εις τόν Θεόν.

πβ´ Όταν ή άμαρτάνουσα ψυχῆ, άπωθῆ τάς υπό Θεοϋ παραχωρημένας θλίψεις προς μετάνοιαν & θεραπείαν τών τραυμάτων της, τότε οϊ Άγγελοι λέγουν περί αϋτῆς: "ΐατρεύσαμεν τήν Βαβυλῶνα και οϋκ ίαθη". (Ίερεμ. κη´, 9) (συνεχίζεται) 'Ι.Φ.

Βιβλιοκρισία

" ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ "

Τόμος Α' ('Η θεολογία τοῦ Μαρτυρίου)

"Υστερα ἀπό τήν πολύτιμον ὄντως προσφοράν τῶν δύο ὀγκωδῶν τόμων τοῦ ἔργου του," Ὁρθοδοξία & Παπισμός" καί κατόπιν τοῦ α' τόμου τοῦ ἑτέρου ἔργου του," Ἡ αἵρεσις τοῦ FILLI-
OQUE", ὁ φιλόθεος ἐργάτης τοῦ Ἀμπελῶνος τοῦ Χριστοῦ Ἀρχιμανδρίτης π. Σπυριδῶν Μπιλάλης, ἐν ἐλαχίστῳ χρονικῷ διαστήματι, ἐχάρισε, χάρις εἰς τόν ἐνδυναμοῦντα αὐτόν Χριστόν, νέον βιβλίον ὑπό τόν ἀνωτέρω τίτλον, ὡς α' τόμον.

Πρόκειται περί ἐνός θέματος σχεδόν παρθένου ἀπό ἀπόψεως ἑλληνικῆς βιβλιογραφίας καί περί προσπαθείας πρὸς θεολογικὴν ἀξιολόγησιν τοῦ Μαρτυρίου καί τῶν Μαρτύρων τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καί πρὸς ἀνατροπὴν τῆς θεωρήσεως τοῦ Μαρτυρίου, ὡς " ἐνθουσιαστικοῦ " φαινομένου, θεωρία, ἥτις εἰσήλασεν, ἐκ προτεσταντικῆς προφανῶς ἐπιδράσεως, εἰς τόν Ὁρθόδοξον χῶρον οὐ πρό πολλῶν ἐτῶν.

Ὁ σ. συνέλεξεν εἰς τὰς 366 σελ. τοῦ ἔργου ἄφθονον ὕλικόν Μαρτύρων, μαρτυρίων, ὡς καί πλουσιωτάτην, περί τὸ θέμα, Πατερικὴν γραμματεῖαν, ὥστε νά ἴδωμεν τοὺς ἁγίους Μάρτυρας, τόσεπτόν μαρτύριόν των καί τήν θέσιν των ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅχι κατὰ τήν ἐκάστου πτωχὴν ὑποκειμενικὴν ἀξιολόγησιν, ἀλλὰ μετὰ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι θεολογικά κριτήρια τῶν ἁγίων Πατέρων.

Ὁ τελευταῖος αὐτός λόγος ἀποτελεῖ καί τήν δικαίωσιν τῆς ὅλης ἐγγραφῆς τῆς θεολογίας τοῦ Μαρτυρίου. Καί ἀπό τῆς ὀφσεως αὐτῆς, ὁ φίλος ἐν Κυρίῳ π. Σπυριδῶν, ἐπέτυχεν ὑπερκεπερισσοῦ τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ του. Κατ' ἐπέκτασιν δέ, πραγματοποιεῖται ἕνας ἐπανευαγγελισμός τοῦ μαρτυρικοῦ πνεύματος τῆς θυσίας ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ὅλους ἡμᾶς, οἵτινες διαβιοῦντε ἐν εἰρήνῃ ἐλησμονήσαμεν, ὅτι ὀφείλομεν "μαρτυρεῖσαι ἀναίμακτως". Τὸ βιβλίον αὐτὸ "ἐκκλησίαν οἰκοδομεῖ". Εὐξώμεθα ὑπερ τοῦ κοπιῶντος & καλλιεργοῦντος ταῖς ἁγίας Ἐκκλησίας. θ. μ.

" Η ΑΠΟΚΑΛΥΨΙΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ "

" ΔΕΗΣΙΣ, Θεοδώρου Β. Κωνσταντίνου, Θεολόγου, 'Αθην. απογ' "

Ὁ θεοφιλῆς θεολόγος εἶναι καὶ ποιητῆς, ἐξαιρόμενος ὑπεράνω τῶν προσωπικῶν του "παθῶν" & παρορμήσεων, κατευσθύνει τὴν ποιητικὴν του φλέβαν, κατὰ τὴν ἰδιοτυπίαν του, πρὸς τοὺς λειμῶνας τῶν ἁγίων Γραφῶν.

Ὁ ἥρεμος ποιητικὸς του οἶστρος, ἡ θερμὴ πίστις & ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Χριστὸν καὶ ὁ φιλαδέλφους πόθος του, διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῆς Ἐκκλησίας, ἐναγκαλιζόνται τὰ τὰ ἱερά κείμενα, βιοῦνται καὶ κατόπιν ἐπενδύονται μὲ τὸν ποιητικὸν λόγον εἰς τὴν μορφὴν τῶν σόννέτων.

Ὁ θεολόγος-ποιητῆς ἐπιτυγχάνει, διὰ τῆς πλοκῆς θεολογίας καὶ ποιήσεως, ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ κενώσῃ τὸ "ἀλλόμενον ὕδωρ"—ὃ περ χορηγεῖ ὁ Χριστὸς εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀγαπῶντων αὐτὸν—εἰς ποιητικοὺς ἀλλαγαμοὺς καὶ χαρῆς καὶ πόνους καὶ ἐλπίδας καὶ εὐχαριστίας καὶ ἰκεσίας πρὸς Θεόν, ἀφ' ἑτέρου δὲ νὰ καταστήσῃ τὰ κείμενα τῆς θείας Γραφῆς—ἂν δύναται νὰ ὑποστηριχθῇ τοιαύτη ἐκδοχὴ—ἐντονώτερα, θελκτικώτερα καὶ περισσότερον προσιτὰ εἰς τοὺς πολλοὺς, διὰ τοῦ μέτρου, τοῦ ρυθμοῦ, τῶν συνηχῆσεων, τῆς ὁμοιοκαταληξίας, ποὺ ὅλα αὐτὰ ἀπευσθύνονται εἰς τὸ ὠραιοπαθεῖς συναίσθημα, τὸ καλαισθητικόν.

Ὁ κ. Κωνσταντίνου ἔχει ἀποδώσει εἰς ποιητικὰ μέτρα & ἔτερα ἑπτὰ βιβλία τῆς Π. καὶ Καινῆς Διαθήκης, περὶ ὧν θὰ γράψω μὲν ἐν καιρῷ. Ὁμολογουμένως ἡ Ἀποκάλυψις, εἶναι τὸ περισσότερον προσφερδόμενον βιβλίον δι' ἐπένδυσιν ποιητικῆν. Ἐντυπωσιάζουν αἱ εἰκόνες τῆς Ἡλιάδος, συγκλονίζουσιν αἱ "Ὑδραὶ & Δράκοντες & τῶν φαντασμάτων αἱ νεφέλαι" τοῦ "Ἀπολεσθέντος Παραδείσου" τοῦ Μίλτωνος, τρομάζουσιν "αἱ ἀλλόκοτοι σπεῖραι" τῆς "Θείας Κωμωδίας" τοῦ Δάντη, ἀλλὰ μετὰ τὸ διάβασμά των, ἡ αἴσθησις ὅτι εἶναι μεγαλοφάνταστοι ποιητικαὶ συλλήψεις ἀνυποστάτων κόσμων, ἀφήνουν τὴν ψυχὴν ἐλευθέραν ἀπὸ τὴν ἐπίδρασίν των.

Ἄλλ' ἢ Ἀποκάλυψις εἶναι ἡ ἰδίᾳ μία ποίησις, ἕνα βιβλίον Θεοπνευστον, ἔγχρονον καὶ ὑπέρχρονον & ἀφηγεῖται τὸ παγκόσμιον δράμα καὶ τὴν "κάθαρσίν" του. Καὶ ὁ σ., μὲ τὸν ποιητικὸν λόγον καὶ τὴν ρωμαλεὰν δημοτικὴν του, γεννᾷ συναισθήματα & καθιστᾷ ἐντονωτέρας καὶ διρκεστέρας εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πιστῶν, τὰς ἐναλλασσομένας φοβερὰς εἰκόνας. Ἐὰν ἐχρησιμοποίη τὰ ξυλογραφίας τοῦ DURRER ἢ τὰς τοιχογραφίας τῆς Ἰ. Μ. τοῦ Ἀγίου Διονυσίου, ἡ ἀπόδοσις θὰ ἦτο πληρεστέρα. Συγχαίρομεν. θ. μ. δ.

" Εγκλειστος βίος "

Εἶναι ἡ νέα συλλογὴ ποιημάτων τοῦ φίλου θεολόγου κ.Π. Πάσχου, τὰ ὁποῖα ἀρχίζουσι καὶ κλείουσι μέσα εἰς ἓνα κύκλον" ἐν νεάδων" Πλωτινικῶν. Ὁ " Εγκλειστος βίος", ὅπως καὶ ἡ προτελευταία συλλογὴ ὑπὸ τὸν τίτλον " Λευκοπηγῆ ", (τὰ ποιήματα τῆς ἐπιστροφῆς) ἐγράφησαν εἰς τὸ Παρίσι τὰ ἔτη 1966-69.

Ὁ ἐν Χριστῷ φίλος θεολόγος-ποιητὴς, ὁ ἄνθρωπος τῆς Ὁρθοδόξου Λατρείας, τῆς βυζαντινῆς ψαλμωδίας, τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ποιήσεως-ἐξειδικεύθη εἰς τὴν Ἐκκλ. Ὑμνολογίαν-ὁ ἱεροψάλτης, εὑρεθεὶς εἰς τὸ λατινικὸν Παρίσι & τὴν πουριτανικὴν Ὁξφόρδην, ὑπέστη πραγματικὸν ἐσωτερικὸν κραδασμὸν, "παροξυσμὸν τοῦ πνεύματος", βλέπων τὴν "κατεδωλὸν" Δύσιν διὰ πρῶτην φοράν.

Εἰς τὰς σελίδας 30 & 53 τῆς "Λευκοπηγῆς" ἀναβλύζει ἔντονος ὁ πόνος τοῦ ποιητοῦ, ἡ ἀπαρέσκειά του διὰ τὸ Καρτιέ Λατέν, διὰ τὸ ὠρολόγιον τοῦ ἁγίου Σουλπικίου, διὰ τὴν κατὰ μεστο Μοναστηρίων ὁδὸν Μπωζιράρ. "Ἄλλο κλῖμα", ἄλλα ἦθη, ἄλλοι ἄνθρωποι, "γῆ ἄλλοτριά", "ἐτέρα τις κτίσις".

Ἐκεῖ ἐνθυμεῖται τὸ χαροποιὸν κλῖμα τῆς Ὁρθοδοξίας. Καὶ ἤρχισε νὰ νοσταλγῇ τὸν "ἀναθρώσκοντα καπνὸν" τῆς πατρίδος. Ὁ νόστος ὑπῆρξεν ἔξοδος διαφυγῆς ἀπὸ τὴν παγίδευσίν του. Ἄλλ' εἰς τοιαύτας ψυχικὰς καταστάσεις ἡ ἔντασις ὀδηγεῖ εἰς τὰς ἐσχάτας συνεπειάς. Καὶ ἔτσι ἀπὸ τὸ "ἴοστεφές" Ἄστου ἔφθασε μέχρι Λευκοπηγῆς, Χωρίου τῆς Κοζᾶνης, ἔνθα ἡ γέννησις, ἡ ἀνατροφή, αἱ ἔντονοι παιδικαὶ ἀναμνήσεις & συναισθηματισμοί. Εἰς αὐτὰς τὰς αἵματωμένας νοσταλγίας, ὀφείλεται ἡ προηγουμένη, ὁμῶνυμος τῆς γενετείας, ποιητικὴ συλλογῆ.

Ἄλλὰ τὰ πάντα εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον συνηθίζονται. Αἱ ἐμπειρίαι ἐξασθενοῦν, τὰ βιώματα ξεθωριάζουσι καὶ τὰς νοσταλγίας διαδέχονται τὰ ἐν Χριστῷ ψυχοπνευματικὰ προβλήματα, τὰ ἐκ τῶν ἔνδον ἀναβλύζοντα, τὰ ἐκτὸς τόπου καὶ χρόνου. Καὶ ὁ " Εγκλειστος βίος", ἀφηγεῖται εἰς μοντέρνους στίχους τοὺς πόνους, τὴν ταπείνωσιν, τὴν κατάνυξιν, τὴν αὐτομεμφίαν τοῦ ποιητοῦ.

Ἡ ὑπ' ὄψιν ποιητικὴ συλλογὴ ἐνθυμίζει τὰ "Εἰς ἑαυτὸν" ποιήματα τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου. Εἰς διάφορον ἔντασιν, διάφορον πνευματικότητα, διάφορον χρῶμα, διάφορον καθαρότητα καὶ ὠριμότητα. Ἄλλὰ κινοῦνται εἰς τὸν ἴδιον χῶρον, ἀναβλύζουσι ἀπὸ τὴν ἴδιαν πίστιν, φωτίζονται ἀπὸ τοὺς ἴδιους πόθους. Καὶ ἀναχωροῦν καὶ οἱ δύο τὴν εἰς ἄδου ἀθροδὸν-διὰ τῆς πεινώσεως- πορεύονται πρὸς τὴν αἰωνιότητα-διὰ τῆς ἐλπίδος. θ.

" Δ Ι Ψ Α Θ Ε Ο Υ "

" Διψᾷ ἡ ψυχὴ μου τὸν Κύριον καὶ μετὰ δακρῶν ζητῶ Αὐ - τόν. Πῶς νὰ μὴ Σέ ζητῶ; Σὺ πρῶτος μὲ ἐζήτησες καὶ ἔδωκας εἰς ἐμέ νὰ γευθῶ τῆς γλυκύτητος τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, καὶ Σέ ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου ἕως τέλους.

Βλέπεις, Κύριε, τὴν λύπην καὶ τὰ δάκρυά μου... Ἐάν δέν μὲ εἴλκυες διὰ τῆς ἀγάπης Σου, τότε δέν θά Σέ ἐζήτουν καθῶς Σέ ζητῶ. Ἀλλά τὸ Πνεῦμα Σου τὸ Ἅγιον ἔδωκεν εἰς ἐμέ νὰ Σέ γνωρίσω, καὶ χαίρει ἡ ψυχὴ μου, ὅτι Σὺ εἶ ὁ Θεός μου καὶ ὁ Κύριός μου καὶ Σέ διψῶ μέχρι δακρῶν.

Ἐπιποθεῖ ἡ ψυχὴ μου τὸν Θεόν καὶ μετὰ δακρῶν ζητῶ Αὐτόν. Εὐσπλαγγνε Κύριε, Σὺ βλέπεις τὴν πτώσιν μου καὶ τὴν ἄμετρον θλιψίν μου, καὶ ταπεινῶς παρακαλῶ τὸ Ἐλεός Σου: "Ἐκχυσον ἐπ' ἐμέ τὸν ἀμαρτωλὸν τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Σου Πνεύματος. Ἡ μνήμη της ἔλκει τὸν νοῦν μου νὰ εὔρη πάλιν τὴν εὐσπλαγγνίαν Σου.

Κύριε, δός εἰς ἐμέ τὸ ταπεινὸν Σου πνεῦμα, διὰ νὰ μὴ ἀπολέσω πάλιν τὴν χάριν Σου καὶ νὰ μὴ ἀρχίσω νὰ θρηνηῶ δι' ἐκείνην, καθῶς ἐθρήνηι ὁ Ἀδάμ διὰ τὸν παράδεισον & τὸν Θεόν.

Τὸν πρῶτον χρόνον τῆς ζωῆς μου εἰς τὸ Μοναστήριον ἡ ψυχὴ μου ἐγνώρισε τὸν Κύριον ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ.

Πολύ ἀγαπᾷ ἡμᾶς ὁ Κύριος. ἔμαθον τοῦτο ἀπὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς ἐμέ ὁ Κύριος κατὰ τὸ μόνον Του ἔλεος.

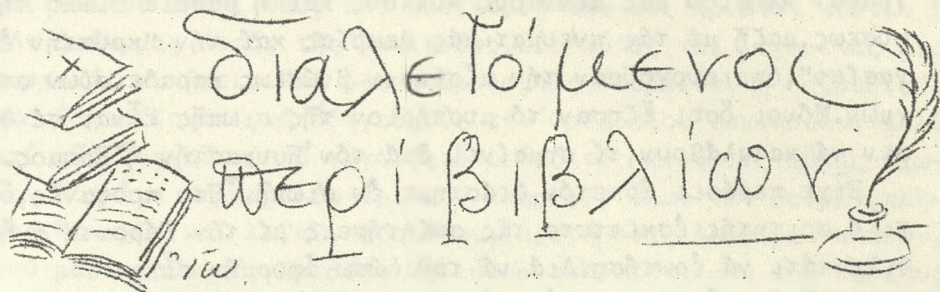
Ἐγήρασα καὶ ἐτοιμάζομαι διὰ τὸν θάνατον, καὶ χάριν τοῦ λαοῦ γράφω τὴν ἀλήθειαν.

Τὸ Πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον ἔδωκεν εἰς ἐμέ ὁ Κύριος, πάντας θέλει σωθῆναι, ἵνα πάντες γνωρίσουν τὸν Θεόν.

Ὡ ἀδελφοί μου, πίπτω εἰς τὰ γόνατα καὶ παρακαλῶ ὑμᾶς-πιστεῦτε εἰς τὸν Θεόν, πιστεῦτε ὅτι ὑπάρχει τὸ Ἅγιον Πνεῦμα, τὸ Ὅποῖον μαρτυρεῖ περὶ τοῦ Θεοῦ εἰς ὅλας τὰς ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν μου.

Τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον εἶναι ἀγάπη. Καὶ ἡ ἀγάπη αὕτη πλημμυρίζει ὅλας τὰς ψυχὰς τῶν οὐρανοπολιτῶν ἁγίων. Καὶ τὸ ἴδιον Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀγαπῶντων τὸν Θεόν. Ἐν Πνεύματι Ἁγίῳ ὅλοι οἱ οὐρανοὶ βλέπουν τὴν γῆν, καὶ ἀκοοῦν τὰς προσευχὰς ἡμῶν καὶ προσφέρουν εἰς τὸν Θεόν αὐτάς". (Ἀπὸ τὸ νέον βιβλίον "Ὁ Γέρον Σιλουανός" τοῦ ρώσου π. Σωφρονίου, περὶ οὗ θά γράψωμεν εἰς τὸ ἐπόμενον.)

Ὁ Γέροντας ἦτο καταφανῶς κουρασμένος. Τὸν εἶδαμεν ὕστερα ἀπὸ τὴν τελευταίαν ἀπόκρισιν πρὸς τὸν φοιτητὴν, στρέφοντα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὸ στήθος, κατὰ τὸ ἔθος τῶν Ἡσυχαστῶν τῶν ἱερῶς. Οἱ ὅποιοι—μετὰ τὴν κάθαρσιν τῆς καρδίας των ἀπὸ τῶν παθῶν, διὰ τῆς ἱερᾶς ἀσκήσεως καὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἁγίου Πνεύματος—ἐνώνουν διὰ τῆς "εὐχῆς" τὸν νοῦν μετὰ τῆς καρδίας ἐν τῷ ὄνματι τοῦ Ἰησοῦ.

Ἐκ τοῦ λόγου δὲ αὐτοῦ, οἱ ἐν τῷ βάθει τῶν καρδιῶν των ἐντυφῶντες Μοναχοί, ἀπαρέσκονται τὰς συζητήσεις καὶ τὰς, ἔστω, πλέον πνευματικὰς. Τὸ Ἡσυχαστικὸν αὐτὸ πνεῦμα ἐκφράζεται ἀπὸ τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶν: "Τοῖς μοναδικῶς ζῆν προθυμουμένοις ἀληθῶς, ἀηδῆς ἐστὶν οὐ μόνον ἢ πρὸς τοὺς πολοὺς, ἀλλὰ καὶ ἠπρὸς αὐτοὺς τοὺς ὁμοτρόπους ὁμιλία!"

Εἶναι δὲ λίαν χαρακτηριστικὴ ἡ ἀπάντησις τοῦ μεγάλου Ἡσυχαστοῦ, ἁγίου Ἀρσενίου—ὅστις, ὡς γνωστὸν, ἀνεχώρησεν εἰς τὴν Ἐρημον κατόπιν θείας φωνῆς: "Ἀρσένιε, φεῦγε, σιώπα, ἡσύχαζε καὶ σῶζου". Τοῦτον τὸν μέγαν—γράφει τὸ συναξαρίδιον του—ἠρώτησέ ποτε Θεόφιλος ὁ Πάπας Ἀλεξανδρείας, ἀνελθὼν σὺν ἐτέροις. Εἶπέ ἡμῖν, Πάτερ, λόγον ὠφελείας. Ὁ δὲ ἔφη· Ἐάν εἴπω, φυλάτει; Οἱ δὲ εἶπον· Ἐκ παντός. Καὶ εἶπεν· Ὅπου εἴαν ἀκούσητε Ἀρσένιον, μὴ πλησιάσητε". Ἰδοὺ τὸ πνεῦμα τῶν Ἡσυχαστῶν.

Ἐσκεφθῆν, λοιπὸν, νὰ ἀφήσωμεν τὸν Γέροντα εἰς τὴν μυστικὴν ἀδόλεσχίαν του, ἀφοῦ δὲν ἦτο καιρὸς ἀκόμη νὰ ἀναχωρήσωμεν ἀπὸ τὸ ἀσκητήριόν του. Διὸ καὶ ἀνέλαβα τὴν πρωτοβουλίαν, μὲ διακριτικότητα, νὰ ἀπομακρυνθῶμεν "ὡσεὶ λίθου βολῆν" ἀπὸ τὴν Καλύβην.

Ἐκαθήσαμεν μὲ τὸν τόσον ἀγαπητὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν & ἅγιον Μοναχὸν καὶ μὲ τὸν φοιτητὴν, εἰς ἓνα πρόχειρον ἐκ κορμῶν ἀγρίων δένδρων μικρὸν "περίπτερον", ἀπ' ὅπου δυναμέθα νὰ βλέπωμεν τὴν θάλασσαν εἰς εὐρύτατον ὀρίζοντα. Γύρω μας ἡ ὑψομανοῦσα βλάστησις, τὰ ποικίλα ἀγιορειτικὰ πτηνὰ, πού διέ-

γραφαν πλησίον μας ἀενάους κύκλους καί ἡ βαθεῖα σιωπή τῆς φύσεως, μαζῆ με τὰς πνευματικὰς θεωρίας καί τὴν "κρυπτήν ἔργασίαν", δημιουργοῦσαν τὴν αἴσθησιν βιώσεως παραδεισίων στιγμῶν. Μόνοι ὅσοι ἔζησαν τὸ μυστήριον τῆς σιωπῆς εἶναι σέ θεοσιν νά καταλάβουν, τί σημαίνει διὰ τὸν Ἡσυχαστὴν ἡ Ἐρημος.

Εἶχε περάσει ἀρκετὸν διάστημα ἐν σιωπῇ. Ἦτο προφανές, ὅτι ὁ φοιτητῆς ἐσκέπτετο τὰς συζητήσεις μετὰ τὸν Γέροντα & ἠθέλε κἀτι νά ἐρωτήσῃ. Διὰ τὴν νά τοῦ δώσω ἀφορμὴν εἶπα:

- Ποῖαν ἐντύπωσιν ἐσχηματίσατε, ἀδελφέ, ἀπὸ τούτων λόγων, τὰς θέσεις καί τὰ συμπεράσματα τοῦ Γέροντος;

- Χωρὶς ἀμφιβολίαν, πάτερ, ὁ Γέροντας μετὰ ὅσα εἶπεν, εὐρίσκεται μέσα εἰς τὴν παράδοσιν τοῦ Ὁρθοδόξου Μοναχισμοῦ. Μία ἡγιασμένη ψυχῆ, ἕνας φωτισμένος νοῦς, φρονῶ ὅτι δυσκόλως δύναται νά σφάλλῃ, ἀφοῦ ἡ ταπεινότης πάντοτε τὸν ἀσφαλίζει.

- Πράγματι, παρετήρησεν ὁ Μοναχός, ἕνας ἄνθρωπος πού βιοῦ ἐν Χριστῷ, δέν λέγει διανοητικὰς θεωρίας, πού ἐκ τῆς φύσεως τῶν περιέχουν τὴν πλάνην. Ὁ ἅγιος ἐξαγγέλει ὅ,τι ζῆ. Καί ἡ βίωσις ἐν Κυρίῳ εἶναι ἡ μόνη ὑπαρκτικότης. Ποῖος δύναται, ποῖος τολμᾷ νά ἀντιτεθῆ εἰς τὴν μαρτυρίαν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, περὶ τῆς ὁποίας λέγει ὁ Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης: "Ὁ ἦν ἀπ' ἀρχῆς, ὃ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐώρακαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἐθεασάμεθα καί αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν, περὶ τοῦ λόγου τῆς ζωῆς".

Βεβαίως, πέραν αὐτοῦ τοῦ γεγονότος, δύναται νά ὑπάρχουν ἀμφιβολίαι. Καί ἀντιρρήσεις δύναται τις νά προβάλλῃ, παρὰ τὴν ἀναγνώρισιν αὐτοῦ τοῦ φηλαφητοῦ εἶναι. Ἄλλ' αὐτὴ ἡ ἀντινομία ἀφελεται εἰς ἡμᾶς τοὺς δέκτας, τῶν ὁποίων τὰ κριτήρια, τὰ ὄργανα "γνώσεως", δέν εἶναι ὑγιαίνοντα.

- Θα ἤθελα, πατέρες, τὴν γνώμην σας, εἶπεν ὁ φοιτητῆς, ἐπὶ τῆς πολὺ διαδεδομένης ἀπόψεως τοῦ καλοῦ συγγραφέως τῆς "Ἐλευθερίας τοῦ ἠθους", κατὰ τὴν ὁποίαν, εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἔχει εἰσχωρήσει μία αἵρεσις πνευματικῆ, ὁ πιετισμός, ἡ πρακτικὴ εὐσέβεια. Συγκεκριμένως δέ, ἐνεφανίσθη ὡς σωματικὸν κίνημα, ἀντιτιθέμενον εἰς τὸν Μοναχισμόν καί τεῖνον νά ὑποκαταστήσῃ τὴν ἱεραρχικὴν δομὴν τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδὴ τῆς ἐνότητος. ἐν τῷ Ἐπισκόπῳ καί τῇ Ἐνορίᾳ, διὰ μιᾶς ἐγκοσμίου μορφῆς ὀργανώσεως.

- Σεῖς τί γνώμην ἐσχηματίσατε; Ἐχετε ἐπηρεασθῆ ἀπὸ τὰς ιδέας αὐτάς; Ἐρώτησεν ὁ Μοναχός φίλος μου.

- Ὁμολογῶ, πάτερ, ὅτι εὐρίσκομαι εἰς μίαν σύγχυσιν, ὅπως

καί πολλοί ἄλλοι νέοι, πού ὀφειλομεν τήν εἰς Χριστόν πίστιν & τήν ζωήν μας ἐντός τῆς Ἐκκλησίας, εἰς αὐτάς τὰς λεγομένας πιετιστικές κινήσεις. Καί διερωτώμεθα, πῶς συμβαίνει ἡ "αἵρεσις" ὅπως ἰσχυρίζονται, νά ὀδηγεῖ εἰς τήν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν; Ἀλλά καί πῶς ἐξηγεῖται τὸ γεγονός, ὅτι ἀπό τὰς κινήσεις αὐτάς ἔχωμεν ἤδη ἓνα σημαντικόν ἀριθμόν κληρικῶν ὄλων τῶν βαθμῶν, πλήθος Μοναχῶν καί λαϊκῶν θεολόγων, ἐπιστήμονας διαφόρων κλάδων, πού μαρτυροῦν τόν Χριστόν καί ὑπηρετοῦν τόν λαόν τοῦ Κυρίου;

- Ἀδελφέ, δέν εἶπεν ὁ Γέροντας, ὅτι εἰς τοιαῦτα θέματα ἡ ἀλήθεια κλέπτεται ἐξ ἴσου, εἴτε ἐκ τῶν ὑπερβολῶν εἴτε ἐκ τῶν ἐλλείψεων, πάντως ἀπό τὰς ἀκραίας θέσεις; Καί ὅτι ἡ ἀλήθεια εὐρίσκεται συνήθως ἐν τῷ μέσῳ; Δέν ἔχετε ἀντιληφθῆ, ὅτι τὸ φαινόμενον αὐτό τοῦ "πιετισμοῦ", τὸ ὁποῖον ἐκπροσωποῦν αἱ θρησκευτικαί ὀργανώσεις, δέν κρίνεται ἀπαθῶς καί δέν ἀξιολογεῖται ἀπό πάσης πλευρᾶς ἀντικειμενικῶς;

- Τί ἐννοεῖτε, πᾶτερ, μέ τόν ὄρον ἀπαθῶς καί τόν θεωρεῖτε ὡς προὑπόθεσιν τῆς ἀληθείας & ἀντικειμενικῆς ἀξιολογήσεως;

- Ἡ ἀπάθεια, ἐν Πατερικῇ ἐκδοχῇ, σημαίνει τήν κατάστασιν τῆς ψυχῆς μετά τήν ἀπαλλαγὴν της ἀπό τὰ φεκτά πάθη, τὰς νόσους αὐτάς τοῦ παθητικοῦ μέρους. Ἡ ἀπάθεια ἀκολουθεῖται ἱεραρχικῶς ἀπό τήν διάκρισιν. Μόνον οἱ ἔχοντες τήν διάκρισιν, τὸ χάρισμα αὐτό τοῦ ἁγίου Πνεύματος, δύνανται νά ὁμιλοῦν ἀπλανῶς δι' ὅλα τὰ θέματα τῆς Ἐκκλησίας. Διότι ὁ νοῦς των ἐλλαμπόμενος, ὀρθῶς τὰ πράγματα ὅπως εἶναι καί ὄχι ὑπὸ τὸ φᾶσμα τῶν παθῶν.

Τὰ θέματα τῆς Ἐκκλησίας, ἀδελφέ, εἶναι τόσον ποικίλα, τόσον πολύπλοκα, ὥστε κάθε μέλος της νά ἀποτελῆ & ἓνα ξεχωριστό πρόβλημα. Διὰ τόν λόγον αὐτόν πρέπει νά εἶναι κανεῖς πολὺ εὐρύς, μᾶλλον καθολικός, διὰ νά δυνηθῆ νά εἴπη κάτι σωστόν ἐν τῇ ἐρεύνη του. Καί εὐρύς καί καθολικός γίνεται κανεῖς μόνον διὰ τῆς ἐξ ἀπαθείας διακρίσεως.

Βεβαίως ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐνιαία, μεριζομένη εἰς δύο μεγάλας καί διακεκριμένας κατευθύνσεις, τοῦ ἐγγάμου βίου καί τοῦ Μοναχισμοῦ, πού δέν μένουν ἀνεπηρέαστοι ἀπὸ τὰ ἱστορικά πλαίσιά των, εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὰς ἐξωτερικάς μορφάς τῶν θεσμῶν αὐτῶν. Καί ἐάν ὁ θέλων νά διδάξῃ ἐν Ἐκκλησίᾳ ὑστερεῖ εἰς διάκρισιν καί δέν λάβῃ ὑπ' ὄφει τὰ στοιχεῖα αὐτά, ἀσφαλῶς θά ἀστοχήσῃ. Εἶναι μέγα ἡ διάκρισις. Καί ὅταν δέν τὸ ἔχομεν ὡς ὄργανον γνώσεως, τοῦλάχιστον νά μὴ τὸ στεροῦμεθα ὡς ὄργανον αὐτογνωσίας. Ἀπὸ τὸ δεῦτερον πάσχομεν οἱ πολλοί.

- Ποίαν σχέσιν ἔχει, πάτερ, τὸ ἐρώτημά μου, περί ἐνδεχομένου πιετισμοῦ καὶ ἀναφορᾶς σας εἰς τὰς δύο μορφὰς βίου;

- 'Αδελφέ, τὰ περί ἀπαθείας καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς διακρίσεως, ἀνέφερα ὄχι χωρὶς σημαντικὸν λόγον. Ἠθέλησα νὰ αἰτιολογήσω τὰς παραπλανήσεις τῆς διανοίας, νόμος τῆς ὁποίας εἶναι ἀσφαλῶς ἡ πλάνη, ἐάν δέν φωτίζεται ὑπὸ τοῦ χαρίσματος τῆς διακρίσεως. Διότι "οὐδέν πτωχότερον διανοίας φιλοσοφοῦσης περί θείων ἄνευ θείου φωτισμοῦ", κατὰ τὸν ἅγιον Μάξιμον.

'Επίσης ἡ ἀναφορά μου, εἰς τὰς δύο μορφὰς ζωῆς, λύει τὴν περί πιετισμοῦ ἀπορίαν σας. Καὶ ἐξηγοῦμαι. Ἐάν κρίνωμεν τὰς "πιετιστικὰς" θρησκευτικὰς κινήσεις μὲ τὰ μέτρα τῆς περί Μοναχισμοῦ διδασκαλίας, θὰ διαπιστώσωμεν τὴν πνευματικὴν πτωχείαν των, τὸν πιετισμὸν των, ὅπως θέλουν τινὲς θεολόγοι. Ἄλλ' ἐάν τὰς ἐξετάσωμεν μέσα εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ἐν κόσμῳ βίου, κατὰ τὴν καθολικὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, τότε θὰ ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι ἡ κατηγορία εἶναι ἄδικος. Διότι ἄλλο λαϊκὸς & ἄλλο Μοναχὸς. Ἄλλη ζωὴ ἐν κόσμῳ καὶ ἄλλη ἐν Ἐρήμῳ.

- Ὡστε φρονεῖτε, πάτερ, ὅτι τὸ αἷτιον τῆς κατηγορίας εὐρίσκεται εἰς τὴν ταύτισιν τῶν δύο τριδίων ζωῆς καὶ εἰς τὴν ἀξίωσιν τῶν κατηγορῶν, ὅπως οἱ λαϊκοὶ βιοῦν εἰς τὰ ἐπίπεδα τῆς πνευματικῆς ζωῆς τῶν Μοναχῶν; Καὶ ἐκ τοῦ ἄλλου, πῶς δύναται νὰ ἀποδειχθῇ ἡ ὑπαρξίς καὶ ἡ οὐσιώδης διαφορὰ τῶν διδασκαλιῶν ἐντὸς τῆς αὐτῆς καὶ ἐνιαίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας;

- Ἀδελφέ ἐν Κυρίῳ, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν δύο μορφαὶ ζωῆς, διαφέρουσαι μεταξὺ των, εἶναι προφανές ὅτι καὶ ἡ διδασκαλία θὰ εἶναι ἀνάλογος. Ἐξ ἄλλου ὁ Μοναχισμὸς ἀείποτε ἐθεωρεῖτο ὡς ὑπεροχικὴ ζωὴ ἔναντι τοῦ ἐγγάμου βίου. "Δύο οὐσῶν τῶν ὁδῶν τοῦ βίου, τῆς μιᾶς μετριωτέρας πῶς καὶ βιωτικῆς, τοῦ γάμου, & τῆς ἐτέρας καθ' ὑπερβολὴν καὶ ἀγγελικῆς, τῆς παρθενίας, λέγω!" κατὰ τὸν Μέγαν Ἀθανάσιον.

- Θὰ παρεκάλουν νὰ μοῦ λέγατε, πάτερ, αὐτὴ ἡ ὑπεροχὴ τοῦ Μοναχισμοῦ ἔναντι τοῦ γάμου, εἰς τί ἀκριβῶς συνίσταται;

- Πράγματι, ἐφ' ὅσον εἶναι κοινὴ ἡ πίστις, κοινὴ ἡ κλῆσις, κοινὸς ὁ Χριστὸς, κοινὴ ἡ αἰωνιότης, κοινὴ ἡ ἐπαγγελία τῆς ἐφετῆς θεώσεως, καὶ ὁ ἕγγαμος Μωϋσῆς—διὰ νὰ μὴ μνημονεύσω ἄλλους ἐγγάμους—ἐφθασεν εἰς τὸσον ὕψος, φαίνεται ἐκ πρώτης ὀφθαλμοφανοῦς ὁ χαρακτηρισμὸς τοῦ Μοναχισμοῦ, ὡς τελειότερας ζωῆς. Ἐν τούτοις φρονῶ, ὅτι ἡ ὑπεροχὴ του εὐρίσκεται ὄχι εἰς αὐτὴν τὴν μορφήν ζωῆς, ἀλλ' εἰς τὰς δυνατότητας. Μ. Β.

ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΕΥΧΗΣ

ΕΝΑΓΓΡΙΘ ΤΩ ΠΟΡΤΙΚΩ:-

τα ΡΗΓ' κεφάλαια

96 Καλλιέργησε τὴν ταπεινοφροσύνην καὶ τὴν ἀνδρείαν καὶ καμμία δαιμονικὴ ἐνέργεια δὲν θὰ ἐγγίση τὴν ψυχὴν σου. Καὶ μᾶστιξ δὲν θὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν σκηνὴν σου, διότι "τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε". (Ψαλμ. 90, 10) Καὶ οἱ ἄγγελοι θὰ ἐκδιώξουν ἀφανῶς ὅλην τὴν ἐνέργειαν τῶν δαιμόνων ἀπὸ σοῦ.

97 Ἐκεῖνος ποῦ φροντίζει νὰ γίνεταί ἡ προσευχὴ του καθαρῶς, θὰ ἀκούσῃ ἀπὸ τοῦς δαίμονας θορυβούς, κτύπους καὶ φωνὰς καὶ θὰ δεχθῇ πληγήματα. Ἄλλ' αὐτός, ὡς δυνατός, δὲν θὰ φοβηθῇ καὶ θὰ συνεχίσῃ τὴν προσευχὴν, λέγων πρὸς τὸν Θεόν: "οὐ φοβηθήσομαι κακά, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ" καὶ ἄλλα συναφῆ. (Ψαλμ. 22, 4)

98 Κατὰ τὸν καιρὸν τῶν δαιμονικῶν αὐτῶν πειρασμῶν, νὰ μετέρχεσαι ὀλιγόλογον, συνοπτικὴν προσευχὴν μὲ δύναμιν ψυχῆς.

99 Ἐὰν οἱ δαίμονες αἰφνιδίως ἐμφανισθοῦν ὑπεράνω σου, ὅπως σέ φοβήσουν, διὰ νὰ σέ ἀποσπάσουν ἀπὸ τὴν προσευχὴν, σὺ ὅμως μὴ τοῦς φοβηθῆς, οὔτε νὰ δώσης σημασίαν εἰς τὰς ἀπειλάς των. Αὐτὰ τὰ κάμνουν δοκιμαζόντες σε ἂν τοῦς ὑπολογίζῃς ἢ τοῦς ἔχεις τελείως περιφρονῆσει.

ρ' Ἐὰν κατὰ τὴν προσευχὴν σου εὐρίσκεσαι ἐνώπιον τοῦ ἀοράτου παντοκράτορος καὶ δημιουργοῦ καὶ προνοητοῦ τοῦ παντός, διατί δὲν παρίστασαι ἐμφοβῶς καὶ ἐντρόμως καὶ φοβεῖσαι κανθάρους καὶ κῶνωπας, ὅπως εἶναι οἱ δαίμονες; "Ἡ δὲν ἤκουσες τοῦ λέγοντος: "Κύριον τὸν Θεόν σου φοβηθήση...". (Δευτ., 6, 13) Καὶ πάλιν: "ὃν φρίττει καὶ τρέμει πάντα ἀπὸ προσώπου δυνάμεως αὐτοῦ";

ρα' Ὅπως ὁ ἄρτος εἶναι τροφή τοῦ σώματος, καὶ ἡ ἀρετὴ ἐπίσης τρέφει τὴν ψυχὴν, οὕτως ἡ πνευματικὴ προσευχὴ ἀποτελεῖ τροφήν τοῦ νοῦ.

ρβ' Μὴ προσεύχεσαι ὑπερηφάνως ὅπως ὁ Φαρισαῖος, ἀλλὰ μετὰ ταπεινώσεως, ὡς ὁ Τελώνης, διὰ νὰ δικαιωθῆς καὶ σὺ ὑπὸ Κυρίου. (Δουκ. ιη', 10-14)

ργ' Πρδσεξε μῆ προσευχηθῆς ἔναντιον οἰουδήποτε ἀνθρώπου, διὰ νά μῆ καταλύσης ὄ,τι οἰκοδομεῖς καί κάμης τήν προσευχήν σου μισητήν εἰς τόν Θεόν.

ρδ' "Ας σέ διδάξῃ ὁ χρεωφειλέτης τῶν μυρῶν ταλάντων. 'Ἐάν δέν ἀφήσης τά ὀφειλήματα τοῦ ἀδελφοῦ σου, οὔτε καί ὁ Θεός θά συγχωρήσῃ τάς ἀμαρτίας σου." Παρέδωκε αὐτόν, λέγει, τοῖς βασανισταῖς". (Ματθ. ιη', 24-35)

ρε' "Όταν παρίστασαι εἰς προσευχήν, μῆ προσέχῃς εἰς τάς ἐνοχλήσεις πού προκαλοῦν εἰς τό σῶμα σου τά διάφορα ζῴψια, διὰ νά μῆ ζημιωθῆς τό μέγιστον κέρδος τῆς προσευχῆς σου.

ρς' 'Ἐπληροφορήθημεν, ὅτι προσευχομένου ἑνός ἀγίου Μοναχοῦ, τόσον ἀντέδρα ὁ διάβολος, ὥστε μόλις ὑψωνε τάς χεῖρας ὁ ὄσιος, ἐκεῖνος μετεσχηματιζέτο εἰς λέοντα, ὅστις, στηριζόμενος εἰς τοὺς ὀπισθίους πόδας του, ἐβύθιζεν εἰς τάς ὀσφεῖς ὄλους τοὺς ὄνυχας τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν του, διὰ νά τόν ἀναγκάσῃ νά σταματήσει τήν προσευχήν. 'Αλλ' ὁ ἀγωνιστής τοῦ Χριστοῦ, ἄφοβος, οὐδέποτε κατεβίβασε τάς χεῖρας του, ἕως ὅτου ἐτελεῖωνε τήν ὠρισμένην προσευχήν του.

ρζ' "Ἐνα τοιοῦτον ὡσαύτως ἀθλητήν ἐγνωρίσαμεν, ἀσκούμενον καί ἡσυχάζοντα ἐν τόπῳ λάρκῃ, 'Ιωάννην τόν μικρόσωμον ἢ κολοβόν λεγόμενον, μᾶλλον δέ ὑπερμεγέθη Μοναχόν. 'Ο δαίμων, ὑπό μορφήν μεγάλου ὄφεως, εἶχε τυλιχθῆ εἰς τό σῶμα τοῦ ὀσίου, μασοῦσε τάς σάρκας του καί ἐρεύγετο εἰς τό στόμα του, κατὰ τήν ὥραν τῆς προσευχῆς του. Καί παρὰ ταῦτα ὁ ἀνδρεῖος, δέν ἀπεσπᾶσθη ἀπό τήν γλυκυτάτην μετά τοῦ Θεοῦ ἔνωσιν.

ρη' 'Ανέγνωσες πάντως καί τοὺς βίους τῶν ταβεννησιωτῶν. Γράφεται, ὅτι κατὰ τήν διάρκειαν ὀμιλίας τοῦ ἡγουμένου Θεοδώρου τοῦ ἡγιασμένου πρός τοὺς Μοναχοὺς του, ἐνεφανίσθησαν δύο ἔχιδναι εἰς τοὺς πόδας του. Αὐτός ὅμως δέν διέκοψε τήν διδασχῆν. "Ἐκαμε τά πέλαματά του ὡς καμάρας-προφανῶς θά ἦτο ἀνυπόδητος-καί χωρίς νά ἀνησυχῆσῃ τάς ἐκράτησεν ἕως νά περατώσῃ τόν λόγον του. Καί τότε ἔδειχνε εἰς τοὺς Μοναχοὺς τοὺς ὀφεις, διδασκῶν αὐτούς περί τῶν σατανικῶν τεχνασμάτων. 'Ι.Μ.

" Α Θ Ω Ν Ι Κ Ο Ι Δ Ι Α Λ Ο Γ Ο Ι "

'Ορθόδοξον Περιοδικόν, ἐκδιδόμενον ὑπό Ἁγιορειτῶν Μοναχῶν
'Υπεύθυνος: Θεοδόκητος Μοναχός Διονουσιάτης
Διανέμεται δωρεάν & συντηρεῖται διὰ προαιρετικῶν εἰσφορῶν.
'Επιστολαί: Μοναχόν Θεοδόκητον Διονουσιάτην, Καρυάς- "Αγ." Όρος.

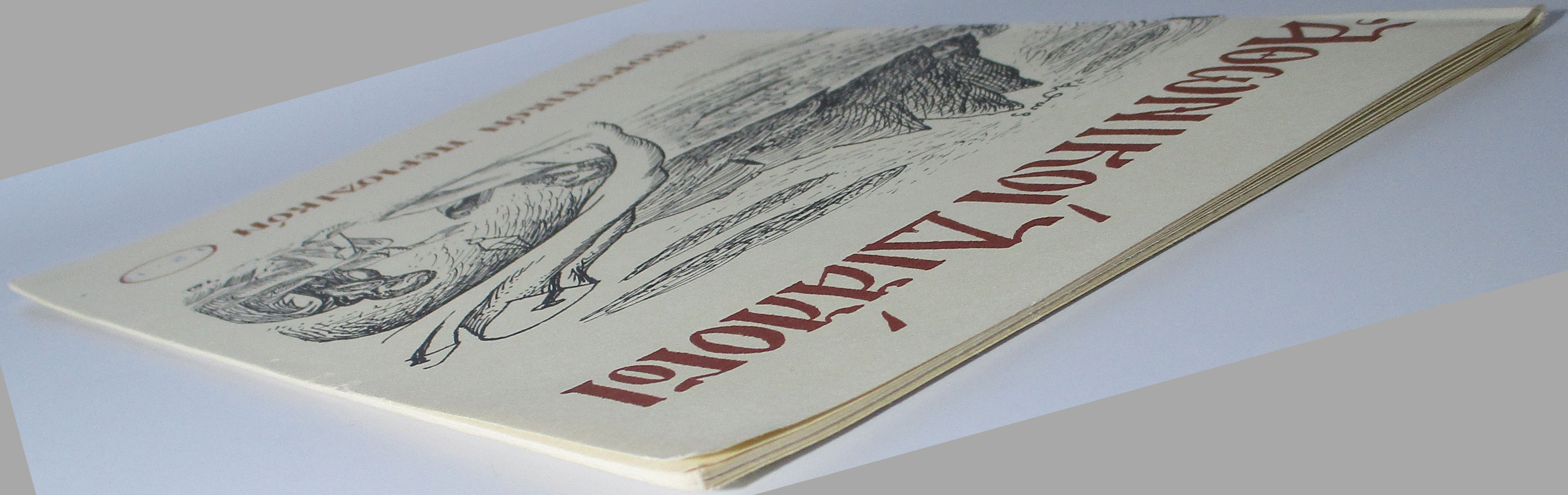

ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΙΟΥ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

12.13